

Beskrivelse af forslag - Holmens Sogn Udflytterbørnehave

Holmen Sogn Udflytterbørnehave er en selvejende institution på 2 grupper, som har udflytteradresse på Rosenlundvej 27 i Lyngø.

Det foreslås, at institutionen lukkes permanent. Det betyder, at børn og forældre skal tilbydes nye pasningstilbud. Institutionen er udvalgt pga. af økonomi, da institutionen har høje driftsomkostninger.

Baggrund for udvælgelse: Økonomi

Besparelse i mio. kr.

Besparelse i alt	Antal grupper	Besparelse pr. gruppe
2,2	2	1,1

Implementering: 2025

Opsummering af høringssvar

Der er i høringen modtaget 10 høringssvar fra institutionsbestyrelsen, menighedsrådet og forældre på institutionen.

I høringssvarene argumenteres imod en lukning af institutionen. Bestyrelsen påpeger, at institutionen er billig, hvis der ses bort fra udgifter til buskørsel, da udflytteradressen ejes af Holmens Sogn Udflytterbørnehave. Dertil foreslås alternative forslag til besparelser:

- at flytte opsamlingssted, hvilket kan spare udgifter til husleje og rengøring.
- at skifte busselskab til et konkurrencedygtigt alternativ.

Ovenstående estimeres af institutionsbestyrelsen til at give en besparelse på ca. 1 mio. kr., hvoraf den største besparelse kan indhentes ved at skifte busselskab og fravige kravet om nulemissionsbusser.

Høringssvarene giver ikke anledning til, at forvaltningen ændrer sin indstilling. Busaftalen er udbudt med henblik på, at der kommer nulemissionskørsel fra 2025.

Dette er bl.a. sket med udgangspunkt i, at opsamlingsstedet er Havnegade 53, 1058 Kbh. K, og kørsel derfor sker i et område, som forventeligt kan blive besluttet til at være en nulemissionszone.

På de følgende sider fremgår dataoverblik for institutionen og opsummering af hvert høringssvar. Derudover er høringssvar vedlagt i fuld længde til sidst i materialet.

Dataoverblik – Holmen Sogn Udflytterbørnehave

Kapacitet, søgning og besparelse

Institution	Kapacitet (børnegrupper)	Søgning 2020- 2023 (gennemsnit)	Besparelsespotentiale (mio. kr.)
Holmen Sogn Udflytterbørnehave	2	39%	2,2

Tilsyn

Institution	Tilsynstype	Tema 1: Samspil og relationer mellem børn og voksne	Tema 2: Børnefællesskaber og leg	Tema 3: Sprog og bevægelse	Tema 4: Forældre-samarbejde	Tema 5: Sammenhæng i overgange	Tema 6: Evaluerings-kultur	Særlig indsats
Holmens Sogn Udflytterbørnehave	Ordinært	Vedligeholde indsatsen	Justere indsatsen	Justere indsatsen	Vedligeholde indsatsen	Vedligeholde indsatsen	Justere indsatsen	Nej

Pædagogandel og personaleomsætning

Institution	Andel af det pædagogiske personale, der er uddannede pædagoger (2021)	Andel af det pædagogiske personale, der er uddannede pædagoger (2022)	Andel af det pædagogiske personale, der er uddannede pædagoger (2023)	Personaleomsætning (2021)	Personaleomsætning (2022)	Personaleomsætning (2023)
Holmens Sogn Udflytterbørnehave	Selvejende	Selvejende	Selvejende	Selvejende	Selvejende	Selvejende

*Forvaltningen har ikke personaledata på selvejende institutioner

Høringssvar

Bilag 1. Resumé af hørings svar - Holmens Sogn Udflytterbørnehave

I nedenstående fremgår et resumé af alle hørings svar til forslaget om Holmens Sogn Udflytterbørnehave. De fulde hørings svar kan læses efter resuméet.

23-05-2024

Nr.	Afsender	Resumé af hørings svar
1	Emil Schneider	Det fremhæves i hørings svaret, at kombinationen af søvn, struktur og restitution sammenlagt med rammerne i natur og skov, er noget, der giver ekstremt meget udvikling. Mangfoldighed i forældregruppen og tilknytning til Holmens Kirke fremhæves også i svaret, og at institutionen er et samlingspunkt, der giver relationer i området og i kirken.
2	Frederik Madsen på vegne af Bestyrelsen i Holmens Sogns Udflytterbørnehave	Bestyrelsen anerkender i deres hørings svar præmissen om, at der skal nedskaleres ift. dagtilbudspladser for at spare penge. De mener dog, at processen omkring udvælgelse af de pågældende institutioner er forhastet og hviler på et fejlbehæftet grundlag, samt at deres børn i sidste ende betaler prisen for ambitionen om grøn omstilling. Det mener de er en for høj omkostning. Især set i lyset af den aktuelle samfundsudfordring med mistrivsel blandt vores børn og unge.
3	Frederik Madsen på vegne af formanden for menighedsrådet i Holmens Kirke	På vegne af Menighedsrådet vil afsenderen stærkt opfordre til, at kommunens beslutning om lukning af institutioner i kommunen inddrager den særlige rolle og funktion, som en lille udflytterbørnehave har i centrum af København. Både for børnene men også som fødekæde til det menighedsunderstøttende og kulturelle børneliv, som Holmens kirke i samarbejdet med Udflytterbørnehaven er rammen omkring.
4	Jakob Bloch Jespersen	Afsenderen skriver, at institutionen tilbyder børn aspekter af børnelivet, som de ellers ikke får i byen. Fremhæver elementer som natur, bål, skov og at kunne udfolde sig kropsligt. Fremhæver derudover at det er et

		samlingspunkt i lokalområdet og tilknytningen til Holmens Kirke.
5	Lone Hamborg Jensen	Afsenderen kritiserer, at der ikke kigges på trivsel i samme grad som på økonomi i de kriterier, der er for at lukke dagtilbud. Valgte Holmens på trods af at der var mere oplagte tilbud. Fremhæver personalegruppen, deres traditioner og dagligdag.
6	Maya Vester	Efter et år i Holmens Sogns Udflytterbørnehave var afsenderens søn klar til skole og trives nu godt. Uden denne institution ville han have krævet betydelige ressourcer fra kommunen og regionen på grund af massiv mistrivsel. Lukningen af denne børnehave vil få store konsekvenser for mange familier. Der er ikke ledige pladser i de institutioner i indre by eller på Christianshavn, der passer til familiens ønsker til et rigt børnehaveliv, og Holmens Sogns Udflytterbørnehave er en børnehave med dybe rødder.
7	Morten Skov Madsen	Afsenderen skriver, at det er usagligt og vil stride imod god forvaltningspraksis at lukke Holmens Sogns Udflytterbørnehave (HSU). Det skyldes, at udvælgelsen af HSU strider imod de udvælgelseskriterier, som Børne- og Ungdomsudvalget (BUU) vedtog 21. juni 2023 i sagen om "kriterier for nedjustering af dagtilbudskapacitet" - spillereglerne for at udvælge dagtilbud.
8	Peter Breum	Høringssvaret er fra tre forældrepar, som hver især har haft direkte negative oplevelser med en af de større kommunale institutioner på Christianshavn (Børnebyen). Mener at en lukning vil være en dårlig og uhensigtsmæssig prioritering for deres børns trivsel, da de har konkrete eksempler på, hvad en stor institution med lavere kvalitet kan gøre ved børn.
9	Sanne Sandberg	Afsenderen mener, at HSU har en særlig kulturbærende værdi - både individuelt, lokalt og samfundsmæssigt. Mener, at institutionens mangeårige virke og traditioner har værdi i sig selv. Fremhæver: Risikofyldt leg, selvstændighed og et forhold til naturen. Holmens Kirke som ramme og samlingspunkt, lokal forankring og samhørighed samt traditioner.
10	Søren Valentin Falk Burcharth vegne af formanden for	Samme som 3 Frederik Madsen.

	menighedsrådet i Holmens Kirke	
--	-----------------------------------	--

Fra: Emil Schneider <emilschneider@live.dk>
Sendt: 2. juni 2024 22:14
Til: BUFKP ARC Høring
Emne: [EKSTERN] Høringssvar, Holmens Sogns Udflytterbørnehave - fra 2 forældre

Kære udvalg,

Høringssvar jvf. muligt forslag der potentielt (forslag 3) inkluderer lukning af Holmens Sogns Udflytterbørnehave, Havnegade 53

Tak for muligheden for høring. Den vil vi naturligvis gøre brug af.

Der findes mange argumenter for, hvorfor vi er så glade for Holmens Sogns Udflytterbørnehave.

Vi, og vores datter på 3 år, er meget glade for den tilgang der hersker; rammer og den individuel tilgang der skabes!

I vores tidligere institution, hvor vores datter gik i vuggestue (Røde Ko i centrum), var hun flere gange med i udflytterbørnehaven for at blive kørt ind. Vi var mildest talt chokerede over rammerne, der hverken gav mulighed for søvn, hvile eller restitution. I stedet stod der formuleret på hjemmesiden, at en lur måtte finde sted i bussen på vej hjem.

Derfor var dette en mærkesag for os, da vi ville skifte institution: en udflytterbørnehave med fokus på søvn og individuelle behov.

Men det var ikke bare lige sådan at finde. Vi ledte med lys og lygte efter en institution der prioriterer søvn (og som samtidig er en udflytterbørnehave), og har endelig fundet denne - og der var ikke andre i Indre By!

Vi lever i en tid, hvor restitution, udvikling og ro er essentielt for udvikling. Og vi var egentligt relativt chokerede over, at det var så svært at finde. Hvordan kan man sætte pris på trivsel? Lad os se de stærke rammer som en investering og et fundament for fremtidig dannelse.

Kombinationen af søvn, struktur og restitution sammenlagt med rammerne i natur og skov, et noget der giver ekstremt meget udvikling.

Vi har en stille og genert pige, som fra dag ét har oplevet trivsel og er blevet imødeset.

Den mangfoldighed der opleves i dagligdagen, i forældregruppen, ved den månedlige spisning i Holmens Kirke, kolonier mv., og skaber et fælles bånd på tværs af sognets gader, er meget unik. Natur, kirke og indre by blandes på kryds og tværs, og giver anledning til både samhørighed og socialisering - samt at det bestyrker ønsket om at blive i København.

Derfor håber vi, at en så gammel og traditionsbunden institution vil blive bevaret, så disse elskværdige traditioner kan gives videre.

Vi arbejder alle meget hårdt, har få timer hjemme, og flere føler sig stressede og ensomme. Det er i den ombæring meget mere end en udflytterbørnehave; det er et samlingspunkt der giver relationer i området og i kirken. Noget der gør det attraktivt og forebyggende for borgere i byen. Det håber vi meget, at I vil overveje. På forhånd tak!

De bedste hilsner,
Samantha Muna Schneider, Emil Muna Schneider og vores datter Naomi Muna Schneider

Høringssvar fra Holmens Sogns Udflytterbørnehave

I følgende høringssvar redegør bestyrelsen i Holmens Sogns Udflytterbørnehave (HSU) for, at institutionen bør fjernes fra listen over lukningstruede institutioner og dermed få lov til at fortsætte driften til glæde for børnehavens børn, forældre og ansatte og for at sikre mangfoldigheden i kommunens dagtilbud.

Generelt set er bestyrelsen uforstående over for indstillingen om at lukke HSU, især på baggrund af kriteriet økonomi. Gennem arbejdet med denne sag, er det desuden blevet tydeligt for bestyrelsen, at der er en række andre forhold, som muligvis også har haft indflydelse på, at Børne- og Ungdomsforvaltningen har udpeget HSU til lukning; herunder *søgning* og *belægning*. Samtidigt undrer det bestyrelsen, at kriterier som høj kvalitet og trivsel tilsyneladende ikke er fundet relevant at tage mere i betragtning. Bestyrelsen mener derfor, at det er relevant at inddrage disse i høringssvaret.

Resumé

Bestyrelsen har en række argumenter for at bevare Holmens Sogns Udflytterbørnehaver, som her ridses op i kort form. Alle argumenter bliver udfoldet og underbygget i de efterfølgende afsnit.

<p>1. Børnehavens udgifter er steget voldsomt som en konsekvens af den politisk vedtagne beslutning om at blive CO2-neutral hovedstad</p> <p>Side 4</p>	<p>Københavns Kommune lavede et udbud for udflytterkørsel, som trådte i kraft i 2023. Vikingbus vandt udbuddet for kørsel med HSU (og en række andre udflytterbørnehaver), og dermed steg udgifterne voldsomt – med hele 131% sammenlignet med 2022.</p> <p>Aktindsigt har underbygget, at Vikingbus' høje priser skyldes, at der i udbuddet er krav om omlægning til nulemissionsbusser (elbusser) fra primo 2025. De samlede meromkostninger til udflytterkørsel for kommunen er af forvaltningen selv angivet til 20 mio. kr. Da en udflytterinstitution som HSU nu er udpeget pga. et kriterie om økonomi og høje driftsomkostninger, som netop skyldes buskørsel, må det kunne konkluderes, at den politisk vedtagne beslutning om at bruge nulemissionsbusser til udflytterkørsel fra 2025 nu er en af de tungtvejende årsager til at lukke børnehaven, og at vores børn betaler prisen.</p> <p>Vi er positivt indstillede overfor ambitioner på klimaets vegne, men når HSU og andre institutioner af høj kvalitet som konsekvens skal lukke, må man spørge, om ikke prisen er for høj, og om der ikke er andre muligheder?</p>
<p>2. HSU er i forvejen en billig institution at drive, og bestyrelsen har forslag til at spare yderligere på udgifterne</p> <p>Side 5</p>	<p>HSU er en billig institution at drive, sammenlignet med institutioner, der er beliggende inde i København, og hvis man ser bort fra udgifter til buskørsel. Bl.a. fordi HSU ejer grunden og udflytterhuset i Lynge, hvorfor Københavns Kommune ikke har udgifter til husleje i Lynge.</p> <p>Bestyrelsen har ydermere forslag til besparelser, som vil kunne sænke udgiftsniveauet for HSU med samlet 1.003.334 kr. årligt, hvilket inkluderer:</p> <ul style="list-style-type: none"> - at flytte opsamling og dermed spare udgifter til både husleje og rengøring (anslået besparelse ca. 160.000 kr. årligt) - at skifte busselskab til konkurrencedygtigt alternativ (anslået besparelse ca. 840.000 kr. årligt)

<p>3. Der er skjulte udgifter ved lukning af HSU, som forvaltningen ikke har medregnet</p> <p>Side 7</p>	<p>HSU's hus i Lyngeligger i direkte forlængelse af to andre udflytterbørnehavers institutionshuse (børnehaverne Skjold og Blokhuset). Lukkes HSU, skal huset sælges. Der er dog fælles forsyningslinjer til de tre huse for el, vand, afløb og varme, som er placeret i HSU's bygning. Ved salg af huset, er det derfor sandsynligt, at der må forventes betydelige udgifter til etablering af nye forsyningslinjer til de andre to huse.</p>
<p>4. Normeringsloft er skyld i overskydende kapacitet. Søgnings- og belægningsprocent for HSU er både fejlbehæftede og opgjort på ulige vilkår ift. integrerede institutioner</p> <p>Side 8</p>	<p>Pladsanvisningen opererer med et "normeringsloft", også kaldet en <i>aftalt normering</i>, som reelt betyder, at HSU ikke får henvist børn op til max kapaciteten på 46 børn. Normeringsloftet er i stedet sat til 38 børn. Det er bestyrelsens forståelse, at loftet er indført for, at pladsanvisningen kan udjævne udsving i kapaciteten på tværs af kommunens institutioner, men vi er uforstående overfor, at det "kunstige loft" over hvor mange børn der henvises nu, tilsyneladende er medvirkende årsag til, at HSU er indstillet til lukning. Normeringsloftet har betydning for udregning af både søgnings- og belægningsprocent, der begge fremstår lavere, da forvaltningen har taget udgangspunkt i max kapaciteten fremfor normeringsloftet.</p> <p>Oveni dette er der ulige vilkår for søgning for HSU pga. de velkendte problemer med visning af rene udflytterbørnehaver i KMD's pladsanvisningssystem samt det forhold, at søgning til integrerede børnehaver er beregnet ud fra søgningen til vuggestuedelen. Da børnetallet for aldersgruppen 0 år er 19% højere end for aldersgruppen 3 år, vil søgning til vuggestuer naturligt være højere, hvilket giver de integrerede institutioner en højere søgningsprocent end rene børnehaver.</p> <p>Hvis det omtalte normeringsloft fra Pladsanvisningens side blev ophævet, kunne børnehaven aktuelt fylde op til max kapaciteten på 46 børn i løbet af 2024 med de børn, der er på venteliste – dette på trods af ovenstående udfordringer ift. søgning.</p>
<p>5. Fysiske rammer understøtter forskelligartede børn med forskelligartede behov</p> <p>Side 10</p>	<p>Vi ved, at Københavns Kommune generelt er bekendt med naturens betydning for børns trivsel. Og vi ved, at Børne- og Ungdomsudvalget også er optaget af at bevare forskelligartede tilbud, herunder udflyttertilbud pga. deres naturpædagogik og gode evner til inklusion.</p> <p>Derfor er bestyrelsen uforstående overfor, at man vil lukke en yderst velfungerende udflytterinstitution som HSU, der har stor succes med naturpædagogik og inklusion. Aktuelt er der f.eks. 5 udsatte børn (i trivsel) med forskellige udfordringer ud af i alt 38 børn, hvilket svarer til 13% af den samlede børnegruppe.</p>
<p>6. I indstillingen har man tilsyneladende ikke vægtet kvalitet som et væsentligt parameter, og HSU har både høj pædagogisk kvalitet og sikrer trivsel</p> <p>Side 11</p>	<p>Bestyrelsen forholder sig uforstående overfor, at et kriterie som pædagogisk kvalitet ikke vægtes højere i udvælgelsen, hvis man overvejer at lukke daginstitutioner. HSU er en mindre daginstitution med høj pædagogisk kvalitet, en høj andel af uddannede pædagoger, stor stabilitet, trivsel hos børnene og stor tilfredshed blandt forældrene.</p>

<p>7. Lukning af HSU vil være en stor indgriben for børn og forældre, og vil sandsynligvis få konsekvenser for trivslen hos mange af børnene</p> <p><i>Side 12</i></p>	<p>Et af argumenterne for udvælgelsen af institutioner til lukning har været “mindst mulig indgriben”. HSU er en ren udflytterbørnehave, som er indstillet til permanent lukning, og børnene vil dermed skulle flyttes til nye institutioner rundt omkring i byen, med store konsekvenser til følge – bl.a. for de 5 udsatte børn og de 14 store børn, der skal i skole i 2025. Lukningen vil være voldsomt indgribende i hele børnegruppens liv og sandsynligvis have betydning for deres trivsel.</p>
<p>8. Børnehavens rige historie og lokale forankring</p> <p><i>Side 13</i></p>	<p>HSU er en børnehave med en helt særlig historie og kultur, og en stærk lokal forankring. Institutionen blev etableret i 1975, og har et stort og unikt forældreengagement, der understøtter de mange rige traditioner, som er opbygget og dyrket gennem institutionens næsten 50 års levetid, herunder forældreovernatning, arbejdsdage og koloni, hvor børnene hvert år er afsted i 5 dage og kommer hjem med større selvstændighed og selvtillid.</p>
<p>9. Opsummering: Bevar HSU og den store værdi, der skabes for vores og fremtidige børn</p> <p><i>Side 14</i></p>	<p>Bestyrelsen forstår præmissen, at der skal nedskaleres ift. dagtilbudspladser for at spare penge. Men vi mener, at processen omkring udvælgelse af de pågældende institutioner er forhastet og hviler på et fejlbehæftet grundlag, samt at vores børn i sidste ende betaler prisen for ambitionen om grøn omstilling. Det mener vi, er en for høj omkostning. Især set i lyset af den aktuelle samfundsudfordring med mistrivsel blandt vores børn og unge.</p> <p>Når man samtidigt tager i betragtning, at der inden for 5-6 år vil være brug for institutionspladser igen, fremstår hele øvelsen endnu mere meningsløs. Her ønsker vi at henlede opmærksomheden på, hvor lang tid det rent faktisk tager at bygge en velfungerende institution op med høj kvalitet. Både børnehavens kultur og pædagogiske faglighed er blevet udviklet og forfinet igennem de næsten 50 år, den har eksisteret. Det tager således lang tid at lade rødderne vokse og opbygge et dagtilbud, som skaber høj værdi for børnene, de ansatte, forældrene og alle de lokale, som har glæde af at have en institution i nærområdet. Alt det kan vi se revet op med rode, hvis Børne- og Ungdomsudvalget vælger at lukke Holmens Sogns Udflytterbørnehave.</p>

1. Markant øgede udgifter til buskørsel

I forbindelse med Børne- og Ungdomsudvalgets [behandling af kriterier for nedjustering af dagtilbudskapacitet d. 21.6.2023](#) fremgår det, at buskørsel for udflytterbørnehaver *ikke* skulle indgå i grundlaget for beregningen af sparepotentiale, da det stiller udflytterbørnehaverne ringere end de andre institutioner, hvis man sammenligner driftsudgifter:

“Enhedslisten og Socialdemokratiet ønskede følgende tilføjet beslutningsprotokollen, hvilket Socialistisk Folkeparti, Venstre og Alternativet tilsluttede sig: “Det, som forvaltningen lægger op til med princippet om ’transport, er, at en generel afvikling af udflytterinstitutioner og skovbørnehaver nu skal anses som et politisk mål i sig selv. Det kan vi ikke støtte, da vi mener, at der er behov for en bred vifte af forskelligartede dagtilbud i København for at sikre, at alle byens forskelligartede børn kan trives godt i deres institutionsliv. [...] Partierne mener derudover, at udflytterinstitutioner og skovbørnehaver skal være underlagt de samme principper for nedskalering af kapacitet som byens øvrige daginstitutioner.”

Bestyrelsen har fået aktindsigt i beregningsgrundlaget for den estimerede besparelse på 2,2 mio. kr. for HSU og kan konstatere, at udgifterne til buskørsel nu alligevel indgår i beregningsgrundlaget.

Den politisk vedtagne beslutning om at blive CO2-neutral hovedstad betyder i praksis lukning af daginstitutioner

Københavns Kommune har haft en målsætning om [at blive verdens første CO2-neutrale hovedstad i 2025](#), hvorfor det er besluttet i Borgerrepræsentationen at kommunens egen busdrift skal medvirke til at reducere luftforureningen og CO2-udledningen i København.

Som led i målet om at blive CO2 neutral hovedstad i 2025, der danner grundlag for forvaltningens indstilling, har Københavns Kommune indarbejdet krav om overgang til nulemissionsbusser (elbusser) pr. 1. januar 2025 i udbudsmaterialet, vedr. den nuværende buskørsel for udflytterbørnehaver.

Kontrakten blev tildelt Vikingbus i 2022, som overtog buskørslen for HSU primo 2023. I forlængelse af nye priser er HSU's udgift til buskørsel steget til 1.502.550 kr. i 2023. I årene fra 2018-2022 har HSU's gennemsnitlige årlige udgift til buskørsel været 659.485 kr. Det vil sige, at overgangen til den nye busleverandør har medført, at HSU's busudgift **er steget med 131% fra 2022 til 2023**, hvor den nye aftale trådte i kraft. Se nedenstående tabel:

	Regnskab						Budget
	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Busudgifter	647.398	654.577	691.650	654.550	649.250	1.502.550	1.502.550

Busudgifterne udgjorde i 2023 derfor over 25 pct. af HSU's samlede udgifter.

Det må formodes, at det nævnte krav om at kunne køre med elbusser pr. 1. januar 2025 betyder, at Vikingbus nu tager en væsentligt højere pris end busselskaberne i tidligere aftaler, og at Københavns Kommune dermed indirekte finansierer Vikingbus' omlægning til elbuskørsel.

Målsætningen om at blive CO2-neutral i 2025, og at kommunens busdrift skal være med elbus, er altså direkte med til at forøge HSU's udgifter, og dét i sådan en grad, at den nu indstilles til lukning.

Konkret betyder det, at i stedet for, at Københavns Kommune påtager sig den investeringsudgift, der følger med ambitionen om at buskørslen i København skal være elbaseret, bliver den ekstra udgift til buskørsel nu anvendt som et argument for at lukke en række udflytterbørnehaver, herunder rene udflytterbørnehaver som HSU.

Vi bakker op om ambitionen om at blive en CO2-neutral hovedstad. Men når det har den konsekvens, at man bliver nødt til at lukke børnehaver af høj kvalitet, så mener vi, at det er børnene, der ender med at betale prisen. I forlængelse af det, må man spørge, om ikke prisen for den grønne omstilling er for høj og om der ikke kunne være andre finansieringsmuligheder?

2. Lave driftsomkostninger og yderligere besparelser

HSU har en generel lav enhedsudgift pr. barn

Generelt set er bestyrelsen uforstående over at lukke HSU på baggrund af, at institutionen skulle have høje driftsudgifter. HSU's økonomi har ligget på samme stabile niveau i en længere årrække (jf. Bilag 1: Samlede udgifter for Holmens Sogns Udflytterbørne 2018-2023), og det er som sådan ikke blevet dyrere at drive HSU.

HSU's driftsudgifter anses som værende lave, bl.a. fordi bygningen, som huser børnehaven, er ejet af børnehaven selv, og ejendomsudgifterne derfor er meget lave.

Det har ikke været muligt at finde den konkrete enhedspris i Københavns Kommune for 2024, men i faktaarket [Alle børn skal kunne udleve deres drømme – en introduktion til Børne- og Ungdomsforvaltningen i København](#) s. 9, fremgår det, at den budgetterede enhedspris for 2022 er **88.636 kr.** for Københavns Kommune.

Vi har udregnet **enhedsprisen for HSU i 2024 til at være 73.911 kr.** på baggrund af en max kapacitet på 46 børn og samlede udgifter på 3.399.929 kr., fordelt på udgiftsposterne løn, rengøring, el, vand og varme samt småudgifter uden vedligehold, som så vidt vides er de poster, der bruges til at udregne enhedsprisen.

Når vi sammenligner disse, er HSU's enhedsudgift pr. barn markant lavere end den budgetterede enhedspris pr. barn i Københavns Kommune for 2022. Vi må derudover formode, at enhedsprisen i Københavns Kommune er steget siden da.

Identificeret besparelspotentiale

Ny aftale om busdrift

Det må formodes, at buskørslen for udflytterbørnehaver udgør en lille andel af den samlede CO2-udledning forårsaget af busser i København. Samtidig må det som nævnt formodes, at den øgede pris på kørslen afspejler busudbydernes udgift til investering i nye elbusser. I indstillingsmaterialet er nævnt, at [ud af de 60 mio. kr. merudgifter på området, er 20 mio. kr. udgifter til udflytterkørsel.](#)

Denne merudgift har som beskrevet ovenfor også ramt HSU. Hvis der kunne laves kontrakt med et nyt firma, vil busdriften kunne gøres væsentligt billigere (jf. den gennemsnitlige busudgift for HSU i årene 2018-2022 på 659.485 kr.).

HSU har fået aktindsigt i udbudsmaterialet, herunder "Kontrakt om kørsel for udflytterbørnehaver i Københavns Kommune – Middelalderbyen". Ifølge denne fremgår det på side 8, at kontrakten kan opsiges med 3 måneders varsel:

2.2.3 Opsigelse

Ordregiveren kan i Aftaleperioden opsiges Aftalen med 3 måneders varsel til udløbet af en måned.

Leverandøren kan ikke opsiges Aftalen i Aftaleperioden.

Opsigelse af Aftalen skal være skriftlig.

Leverandøren kan ikke gøre krav om erstatning eller anden form for kompensation gældende som følge af opsigelse efter dette pkt. 2.2.3.

Det må således forventes, at man vil kunne lave en ny kontrakt med f.eks. Jyttes Bus (HSU's gamle busselskab) eller lignende selskab, hvor udgifterne til busdriften vil ligge i et leje på omkring de 660.000 kr. årligt. En forespørgsel hos Jyttes Bus bekræfter dette. Et busselskab som Jyttes Bus er godkendt til kørsel i Indre By med Euronorm 6 busser (busser med partikelfiltre, der lever op til miljøkrav), men det vil naturligvis kræve, at Københavns Kommune ser bort fra det selvpålagte krav om, at der skal køres med nul-emissionsbusser allerede fra 1. januar 2025.

Besparelsen anslås i så fald til at være ca. 840.000 kr., hvilket svarer til ca. 670.000 kr. fratrukket forældrebetaling.

HSU anmoder derfor Københavns Kommune om *at genoverveje*, om der på baggrund af ovenstående findes en alternativ løsning i forhold til håndtering af de øgede udgifter til kørsel med elbusser, så der ikke skal lukkes daginstitutioner som følge af ambitionen om at blive CO2-neutral hovedstad. Forslag kunne være:

- De øgede udgifter til elbusser afholdes af Københavns Kommune som led i kommunens samlede investering i omlægning af bybusser til elbuskørsel – og dermed skal ekstraudgifter ikke indgå i beregningsgrundlaget i forhold til de aktuelle sparekrav på dagtilbudsområdet.
- Der etableres en overgangsordning, så udflytterkørslen først konverteres til elbuskørsel, når der er etableret fuld konkurrence på markedet for elbuskørsel. Dette vil forventeligt medføre lavere priser
- Udflytterkørslen undtages fra krav om elbuskørsel, da det udgør en lille del af den samlede CO2-udledning.

Ejendomsudgifter

HSU's udgifter til husleje er lave, idet HSU ejer bygningen i Lyngø, hvilket betyder, at Københavns Kommune kun har udgifter til grundskyld, affald og bygningsforsikring, der årligt beløber sig til ca. 50.000 kr.

Dertil kommer en udgift til husleje til lokalerne, der bruges til opsamling i ydertidspunkterne i Havnegade på årligt 198.837 kr. (regnskab 2023). I 2024 er de budgetterede udgifter til husleje for opsamling 204.008 kr.

De samlede ejendomsudgifter udgør ca. 4 pct. af HSU's udgifter. Trods de allerede lave udgifter er HSU indstillet på at afsøge muligheden for *et billigere alternativ* til den nuværende leje af opsamlingslokaler i Havnegade 55, hvis det er nødvendigt. Bestyrelsen og ledelsen for HSU er i dialog med Sofiegårdens Vuggestue (selvejende vuggestue på Christianshavn) om et samarbejde, hvor HSU kan benytte dele af Sofiegårdens lokaler i ydertidspunkterne, hvor Sofiegården ikke selv har brug for alle lokaler.

HSU vil skulle betale huslejeudgifter til Sofiegårdens Vuggestue, og disse anslås til at være godt 120.000 kr. om året. **Det vil altså være en besparelse på 146.000 kr.** ift. de budgetterede huslejeudgifter for 2024. Det svarer til 116.800 kr. fratrukket forældrebetaling.

Øvrige driftsudgifter – rengøring

Hvis HSU kan opsig de nuværende lokaler til opsamling og benytte lokalerne i Sofiegårdens Vuggestue, vil der også være en besparelse på rengøringsudgifterne, da Københavns Kommune allerede betaler tilskud til rengøring i Sofiegårdens Vuggestue.

Vi kender ikke de konkrete udgifter til rengøring i hhv. Lyng og opsamlingen i Havnegade, men vi ved, at timetallet er normeret til hhv. 11 timer/ugen og 5 timer/ugen. Hvis man bruger det som fordelingsnøgle, fordeler rengøringsudgifterne sig således:

	I alt	Lyng (11 timer)	Opsamling (5 timer)
Rengøringsudgifter 2024	245.682 kr.	168.906 kr.	76.776 kr.

Besparselsen på rengøringsudgifter vil således være 76.776 kr. Det svarer til 61.420 kr. fratrukket forældrebetaling.

Samlede besparelser

Alt i alt vil de foreslåede tiltag kunne spare 1.003.334 kr. årligt, hvilket ville spare Københavns Kommune for 802.667 kr., når man fratrukker forældrebetaling:

Samlede besparelser	Nuværende udgifter (2024)	Fremtidig udgift ved tiltag	Besparselse	Besparselse fratrukket FB
Busudgifter	1.502.550 kr.	660.000 kr.	842.550 kr.	674.040 kr.
Husleje til opsamling	204.008 kr.	120.000 kr.	84.008 kr.	67.206 kr.
Renhold og rengøring	245.682kr.	168.906kr.	76.776 kr.	61.421 kr.
I ALT			1.003.334 kr.	802.667 kr.

Da HSU rummer to børnegrupper, svarer besparelserne til **403.333 kr. pr. børnegruppe.**

3. Udgifter i forbindelse med en eventuel lukning af HSU

HSU's bygning i Lyng ligger i umiddelbar forlængelse af to andre udflytterbørnehaver, Blokhuset og Skjold, der kører fra Samuels Sogn på Nørrebro. En overset detalje i de anslåede besparelser fra forvaltningens side er, at de fælles forsyningslinjer for el, vand, afløb og varme er placeret i HSU's bygning (jf. bilag 2: Kort over forsynings- og afløbslinjer – Matr. Nr. 12a m.fl.). Som følge af aktindsigt i, hvilke udgifter der er forbundet med nedlukningen af HSU, er det fremkommet at:

"...der kan være anlægsudgifter forbundet med nedlukning af f.eks. lokaler, som skal klargøres i henhold til en given lejekontrakt af opsamlingslokalet. Derudover vurderes der ikke at være udgifter forbundet med nedlukningen af udflytterbørnehaven."

Hvis Københavns Kommune vælger at lukke HSU, må HSU sælge bygningen i Lyngø. Det vil sandsynligvis betyde, at der skal ske en omlægning/etablering af forsyningslinjer til de to øvrige børnehaver, hvorfor der må forventes ikke ubetydelige udgifter til dette som direkte følge af permanent lukning af HSU.

4. Udregning af søgnings- og belægningsprocent er mangelfuld og ikke på lige vilkår

Bestyrelsen mener, der er grund til at antage, at kriterierne 'søgning' og 'belægning' også har spillet en rolle i indstillingen af HSU til lukning udover kriteriet 'økonomi'. Flere forhold er her væsentlige at bemærke.

Ulige vilkår mellem integrerede institutioner, rene børnehaver og udflyttere

Det fremgår af beslutningsprotokollen fra møde i Børne- og Ungdomsudvalget den 21. juni 2023, at:

"...udflytterbørnehaver skal være underlagt de samme principper for nedskalering og kapacitet som byens øvrige daginstitutioner."

HSU mener ikke, at forvaltningen har levet op til den beslutning i forbindelse med søgning til institutioner. Det er en kendt sag for både Børne- og Ungdomsforvaltningen og Børne- og Ungdomsudvalget, at der over en længere periode har været [problemer med visning af rene udflytterbørnehaver i KMD's pladsanvisningssystem](#). Dette stiller en ren udflytterbørnehave som HSU ringere ift. både søgning og belægning.

For at få en indikation af omfanget af udfordringen med den manglende søgemulighed i pladsanvisningssystemet har HSU's bestyrelse foretaget en spørgeskemaundersøgelse blandt alle nuværende forældre ift. deres oplevelse med søgning. Denne undersøgelse viser, at ud af 36 børns forældre oplevede hele 33% udfordringer med at finde børnehaven ved selve søgningen (jf. bilag 3 – Spørgeskemaundersøgelse).

Derudover er langt de fleste udflytterbørnehaver, ligesom HSU, rene børnehaver, hvilket betyder de ikke har en vuggestueafdeling. HSU har i svar på aktindsigt fået oplyst, at *søgning til integrerede børnehaver er beregnet ud fra søgningen til vuggestuedelen*.

Dette giver en skævvridning af datagrundlaget for beslutningen i favør til de integrerede institutioner, idet søgning til vuggestuer i Københavns Kommune generelt set er højere end søgningen til børnehaver. Dette skyldes, at befolkningstallet for aldersgruppen 0 år, ifølge Københavns Kommunes egen statistikbank, er 19 pct. højere end for aldersgruppen 3 år (jf. nedenstående tabel). En sammenligning af søgningen til børnehaver sker derfor ikke på lige vilkår, og vil alt andet lige være en fordel for de integrerede institutioner og en ulempe for udflytterbørnehaver og andre rene børnehaver.

Befolkningen efter køn, distrikt, tid og alder

	0 år	1 år	2 år	3 år
Køn i alt				
København i alt				
2024K2	8 698	7 757	7 751	7 052

Kilde: Københavns Kommunes beregninger på baggrund af udtræk fra CPR

Bestyrelsen i HSU mener derfor ikke, at HSU har været underlagt de samme principper som byens øvrige daginstitutioner i forbindelse med at bruge kriterierne *søgning* og *belægning* i udvælgelsesprocessen af institutioner til lukning.

Loft over anvisninger fører til fejlbehæftet belægning- og søgningsprocent i HSU

HSU har en maksimal kapacitet på to børnegrupper, svarende til 46 børn i børnehavealderen. Det er dog ikke den normering, der arbejdes ud fra hos Pladsanvisningen, hvor der opereres med et "normeringsloft", også kaldet en *aftalt normering* (jf. side 3 i bilag 4: Forslag til ny pladsanvisningsmodel på 0-6 årsområde).

Den nuværende *aftalte normering* for HSU er sat til 38 børn, hvilket betyder, at der maksimalt henvises dette antal børn fra Pladsanvisningen, jf. bilag 5: Anvisermøde efter 2023 – Holmens Sogns Udflytter, som er et notat fra seneste normeringsmøder mellem HSU og Pladsanvisningen sendt af Annie Just Berentzen d. 10. november 2023. Både personale, ledelse og bestyrelsen i HSU ønsker at tage imod flere børn end de 38, der pt. udgør den reelle max kapacitet pga. normeringsloftet.

Ovenstående betyder reelt, at Pladsanvisningens normeringsloft har den konsekvens, at over 17% af HSU's kapacitet ikke kan udnyttes. Den manglende udnyttelse af kapaciteten har indflydelse på den daglige drift, hvor økonomien pr. barn forringes på de budgetposter, der ikke lader sig regulere i takt med belægningen (herunder buskørsel, husleje o.l.). Derved pålægges omkostninger pr. barn et ekstra pres, som er udenfor HSU handlerum trods institutionens eget ønske om at tage flere børn ind.

Udover den driftsmæssige udfordring ift. uudnyttet kapacitet, betyder dette normeringsloft, at udvælgelsesprocessen, som formodes at have ledt til, at HSU er indstillet til lukning, er fejlbehæftet. Her henvises til belægningsprocenten og søgningsprocenten. Disse er beregnet ift. HSU's fulde kapacitet, som grundet normeringsloft ikke har været muligt for HSU at opnå.

Nedenfor findes en uddybning og korrigerede tal for hhv. søgningsprocent og belægningsprocent: (Alle tal oplyst ift. beslutningsgrundlag stammer fra dataudtræk leveret af Børne- og Ungdomsforvaltningen ift. imødekomme af aktindsigt i beslutningsgrundlaget)

- Søgningsprocent

I beslutningsgrundlaget oplyses, at HSU har en søgningsprocent på 39 pct. Dette er beregnet ud fra max kapacitet (46 børn), der derved giver en lavere søgningsprocent end ved det normeringsloft (38 børn), som Pladsanvisningen reelt benytter som max. kapacitet for HSU. Korrigeres dette tal, så udgangspunktet for max kapacitet er normeringsloftet, bliver **søgningsprocenten 47 pct.** En søgningsprocent, der ligger blandt de højeste 62 pct. på listen over de 33 institutioner. Dette trods udfordringerne med KMD's pladsanvisningsystem.

- Belægningsprocent

Efter aktindsigt er det oplyst, at forvaltningen har udregnet at HSU har en belægningsprocent på 71 pct. (pr. marts 2024). Korrigeres dette tal, således udgangspunktet for fuld belægning er det normeringsloft, som Pladsanvisningen reelt benytter som max for HSU, ville **belægningen i stedet have været 86 pct.** I samme periode har der været børn på venteliste (jf. søgeprocent på 39 pct./47 pct.), som har ønsket plads i HSU uden at blive tilbudt denne.

Problemstillinger vedr. normeringsloft og den uudnyttede kapacitet, samt udfordringer med søgning i KMD's pladsanvisning, er imidlertid ikke nye, og HSUs ledelse har ad flere omgange gjort Pladsanvisningen opmærksomme på udfordringen.

HSU kunne tage flere børn ind, hvis vi fik lov

Aktuelt for maj måned 2024 har HSU haft en belægning på 38 børn og prognosen for resten af året (gennemsnit for juni – december) er gennemsnitligt 37 børn. Dvs. børnehaven aktuelt er på max kapacitet ift. normeringsloftet og har en belægning på 97% for resten af 2024.

Årstal	Kapacitet	Aftalt loft	Indmeldte børn (gns./pr. år)	Belægningsprocent (kapacitet)	Belægningsprocent (aftalt loft)
2020	46	-	45,34	98,57%	
2021	46	-	40,88	88,87%	
2022	46	-	37,51	81,54%	
2023	46	38	32,19	69,98%	84,71%
2024 (jan-maj)	46	38	33,4	72,61%	87,89%
2024 (juni-dec) <i>Prognose</i>	46	38	37	80,43%	97,37%

Tabel: Kapacitet og belægningsprocent. Prognosetal trukket fra KMD 14.5.2024

Samtidigt er der børn på venteliste til børnehaven, som endnu ikke har fået tildelt plads. For resten af 2024 er der 9 børn på venteliste.

	2024	2025	2026
Antal børn på venteliste	9	9	5

Tabel: Prognosetal trukket fra KMD 30.5.2024

På baggrund af den eksisterende venteliste og viden om max kapacitet har HSU ledelse selv ad flere omgange efterspurgt, at netop disse børn fra venteliste tilbydes plads, jf. vedhæftede dialog mellem Pladsanvisning og HSUs ledelse.

Hvis normeringsloftet fra Pladsanvisningens side blev ophævet, kunne børnehaven derfor fylde kapaciteten op til max antal børn på 46 i løbet af 2024. Der er venteliste til både 2025 og 2026, hvorfor HSU forventer også at kunne fylde flere pladser op end de 38, som pt. er max pga. normeringsloftet, og endda nå max kapaciteten.

5. Fysiske rammer understøtter forskelligartede børn med forskelligartede behov

Forskning viser, at det pædagogiske arbejde i naturomgivelser er fremmende for børns trivsel, udvikling, læring og dannelse. Forskning peger også på, "...at børn i alderen 3-7 år har allermost gavn af at tilbringe mange timer i grønne områder, samt at alle børn kan få styrket deres opmærksomhed og koncentration med nogle timer dagligt med leg og strukturerede aktiviteter i naturen." (Fra forskningsoversigten: [Betydningen af dagtilbudsarbejde med børn i naturen - en forskningsoversigt med fokus på nordisk litteratur. Undersøgt med sigte på danske forhold](#), Niels Ejby-Ernst m.fl., 2019 s. 51).

Dette citat understreger vigtigheden af forskelligartede institutionstilbud i Københavns Kommune, da forskellige børn har forskellige behov. Vi ved også, at Københavns Kommune generelt er [bekendt med naturens betydning for børns trivsel](#). Og vi ved, at Børne- og Ungdomsudvalget også er optaget af at bevare forskelligartede tilbud, herunder udflyttertilbud, som det fremgår af [referatet](#) fra BUU-møde d. 23.6.2023:

”Enhedslisten og Socialdemokratiet ønskede følgende tilføjet til beslutningsprotokollen, hvilket Socialistisk Folkeparti, Venstre og Alternativet tilsluttede sig: ”Det, som forvaltningen lægger op til med princippet om ’transport, er, at en generel afvikling af udflytterinstitutioner og skovbørnehaver nu skal anses som et politisk mål i sig selv. Det kan vi ikke støtte, da vi mener, at der er behov for en bred vifte af forskelligartede dagtilbud i København for at sikre, at alle byens forskelligartede børn kan trives godt i deres institutionsliv. Udflytterbørnehaver og skovbørnehaver kan være rigtig gode og populære dagtilbud. De velfungerende er af pædagogisk høj kvalitet, der giver andre pædagogiske muligheder for naturpædagogik. Det er godt for de børn der har brug for mere plads og rum at kunne udfolde sig på, det giver mere adgang til oplevelser ude i naturen, og nogle af dem, der ligger længst væk hører tilmed til blandt bedste til f.eks. at inkludere børn med forskellige udfordringer, der måske ville mistrives i en almindelig daginstitution på den mere begrænsede plads både inde og ude, når børnene er hjemme i brokvartererne.”

I HSU arbejder vi konkret med at understøtte de børn, der har brug for uderummet og bevægelsesmulighederne, som en udflytterbørnehave giver. Der er bl.a. en del børn, som er udsatte, men som rummes rigtigt godt i institutionens miljø og rammer i naturen. Aktuelt er der 5 udsatte børn med forskellige udfordringer ud af i alt 38 børn, hvilket svarer til 13% af den samlede børnegruppe.

Ifølge Grethe Kragh-Müller, der er cand. psych. aut., lektor ved DPU - Danmarks Institut for Pædagogik og Uddannelse, og en anerkendt forsker i børneliv og kvalitet i daginstitutioner, kan HSU bidrage med noget andet for disse børn end det almindelige dagtilbud: (jf. Bilag 6: Grethe Kragh-Müller - Vedr. Holmens Børnehave):

”Holmens børnehave har en rigtig god kvalitet, der sikrer børnenes trivsel, læring og udvikling på fornem vis. Holmens børnehave har desuden og ikke mindst gennem årene modtaget, rummet og hjulpet børn, som har været overflyttet fra børnehaver med lav pædagogisk kvalitet i Københavns Kommune – og børnene har været præget af dette, nogle af dem i en grad så de har måttet henvises til psykologisk behandling. Samtidig med at børnene har gået til børneterapi, har pædagogerne i Holmens børnehave ydet en enorm pædagogisk indsats og sammen med forældrene hjulpet børnene i bedre trivsel og udvikling.”

Her understreger Grethe Kragh-Müller, som har været benyttet som konsulent i Holmens Sogns Udflytterbørnehave, vigtigheden af de faciliteter, inde som ude, som HSU kan tilbyde ift. børn og det pædagogiske arbejde. Børnehaven har sin egen store grund på én tønde land, indrettet til leg og bevægelse. Naturområderne bruges flittigt og struktureret i det pædagogiske arbejde ud fra den pædagogiske læreplan og med fokus på det enkelte barns mulighed for at skabe det rum, der passer til den enkelte. Personalets egne erfaringer er, at naturens rammer gør, at børnene oftere fordyber sig, og at der er ekstra plads og rummelighed for de udsatte børn.

6. Høj pædagogisk kvalitet sikrer trivsel og bør vægtes højere

At forhold som pædagogisk kvalitet ikke er vægtet højere som et kriterie for udvælgelsen er fuldstændigt uforståeligt, hvis man overvejer at lukke daginstitutioner. Grethe Kragh-Müller skriver herom (jf. Bilag 6: Grethe Kragh-Müller - Vedr. Holmens Børnehave):

”Undersøgelser peger på en udbredt manglende trivsel blandt danske børn og unge i dag. Dette begynder i vuggestuen og børnehaven, hvis de ikke trives her”

I tråd med de fordelagtige fysiske faciliteter er HSU også en daginstitution af høj pædagogisk kvalitet, gode tilsynsrapporter og med stor stabilitet. HSU har en leder og fire fastansatte medarbejdere. Blandt det faste personale er fire (80%) uddannede pædagoger, mens den sidste er under uddannelse som pædagog. Hertil kommer to pædagogmedhjælpere (hvor en aktuelt er under uddannelse til pædagog). Andelen af pædagoger,

inkl. vikarer, er 57%. HSU har en lav personaleomsætning, og medarbejderne har i gennemsnit været ansat i ca. 6 år.

HSU har således en meget høj andel af pædagoger, som både trives og har været længe i institutionen, og som har en stor erfaring og høj faglighed. Der er også stor forældretilfredshed: En spørgeskemaundersøgelse viser, at 100% af forældregruppen til 37 børn er enten meget tilfredse eller tilfredse med HSU, og at 100% enten i meget høj grad eller høj grad vil anbefale HSU til andre forældre, jf. bilag 3: spørgeskemaundersøgelse.

Ifølge både personale og Grethe Kragh-Müller er en anden årsag til den høje faglige kvalitet, børnenes trivsel, og at udsatte børn rummes rigtigt godt, at HSU er en mindre institution, hvor der er tid og fagligt overskud til at se hvert enkelt barn, møde dets behov og sætte sig ind i deres perspektiv. Grethe Kragh-Müller konkluderer herom (jf. Bilag 6: Grethe Kragh-Müller - Vedr. Holmens Børnehave):

“Måske man i så vigtige beslutninger, som den foreliggende om at nedlægge dagtilbudspladser skulle skele til forskning om kvalitet i daginstitutioner – f.eks. forskning vedrørende store og små daginstitutioner, der viser hvordan der er mange udfordringer ift. at opnå en god pædagogisk kvalitet i store daginstitutioner. “Tidlig indsats” projektet i Københavns Kommune pegede selv på, hvordan kvaliteten er større i de mindre dagtilbud i forhold til de store.”

Dette perspektiv står i stor kontrast til den favør, integrerede institutioner (som oftest er større institutioner) oplever ift. indstillingskriterierne vedrørende søgningsprocent gennemgået i det forudgående afsnit om søgning og belægning. Som nævnt, er søgning til børnehavedelen af integrerede institutioner skævvredet, så disse stilles bedre end de ikke-integrerede (oftest mindre) institutioner.

Man har herved lavet en teknisk beregning, der udfordrer den viden, der er på området omkring trivsel for mindre institutioner og ligeledes omkring muligheden for forskelligartede tilbud som et flertal i udvalget tilslutter sig vigtigheden af.

7. Skiftet fra udflytterbørnehave til hjemmebørnehave er en stor indgriben

Et argument for udvælgelsen af institutioner til lukning har været “mindst mulig indgriben”. Børne- og Ungdomsborgmester Jakob Næsager har flere gange gentaget dette argument og at nedlukningerne, “[skal foregå så skånsomt som muligt.](#)”

Ved lukning af HSU, og en lang række udflytterbørnehave i øvrigt, afskæres muligheden for en hverdag med plads og natur for institutionernes børn. De børn, der går i en udflytterbørnehave, har et andet institutionsliv end i hjemmebørnehaverne. Udflytterbørnene er vant til at opholde sig meget udenfor, i naturens rolige omgivelser, hvor der er plads og luft omkring dem. Derfor vil forældrene til de pågældende børn sandsynligvis prøve at finde en anden udflytterbørnehave. Men i nedskaleringen lægges der op til at lukke 18 ud af de lidt over 60 udflytterinstitutioner eller børnehaver med udflytterafdelinger tilknyttet. Det betyder alt andet lige, at der sandsynligvis ikke vil være plads i de tilbageværende udflytterbørnehaver.

I forvejen vil det være indgribende i børnenes liv at skifte institution og vænne sig til nye voksne, børn og rammer. Oveni det må lukning af Holmens Sogns Udflytterbørnehave anses som voldsomt indgribende i børnenes liv, da alle børn skal placeres i nye dagtilbud, langt størstedelen af disse i en hjemmebørnehave.

For de udsatte børn, der aktuelt er i HSU, vil en nedlukning øge risikoen betydeligt for, at børnene kommer i mistrivsel. Flere af dem er flyttet til HSU netop fra store institutioner inde i byen, hvor de var i mistrivsel.

Der er aktuelt 14 børn i den nuværende børnegruppe, som har et år tilbage af deres børnehavetid, og som forventes at starte i skole i 2025. Her virker det meningsløst at skulle skifte børnehavn for 3-5 måneder, og det understøtter på ingen måde den gode overgang og den vigtige start på skolelivet, hvis der kort tid forinden har været endnu et abrupt skifte.

8. Børnehavnens særlige historie, kultur og tilknytning til lokalområderne

Historien om Holmens Sogns Udflytterbørnehavn går tilbage til 1905, hvor der blev oprettet et børneasyl på initiativ af provsten ved Holmens Kirke. I 1929 blev der etableret en egentlig børnehavn på Holmen. I 1969 fik børnehavn en henvendelse fra Samuel Sogns Menighedsbørnehavn på Nørrebro om at etablere en udflytterbørnehavn i Lyng. Her havde Samuels Sogn fået tilbudt en stor grund på favorable vilkår, hvor der kunne opføres tre børnehaver, og Holmens Sogn blev tilbudt den ene. Som følge af at Gammelholm er fattigt på grønne områder, vandt ideen omgående bred tilslutning, også hos Københavns Kommune.

Børnehavnens bestyrelse, kirken, forældre og personale gik sammen om at skaffe midler til opførelse af en børnehavn og ved hjælp fra fonde og store virksomheder i området, ikke mindst Nationalbanken og de tre store bankers hovedsæder, lykkedes det at skaffe grundlaget for opførelse af børnehavn i Lyng, som blev indviet i september 1975. I København har børnehavn lokaler i Havnegade på Gammelholm. HSU indgår som et væsentligt aktiv for børnefamilierne i området.

I løbet af årene er en særlig kultur opstået på et fundament af frivillighed og dét at ville gøre noget ekstra for børnene. Børnehavn har en stærk tradition for forældreinddragelse, bl.a. igennem børnehavnens *Forældreråd*, hvor en gruppe forældre vælges ind og tager initiativ til og arrangerer forældreovernatning, arbejdsdage, café-eftermiddage, forårsfest og sommerfest samt ikke mindst laver indsamling til årets koloni, hvor hele børnehavn tager afsted i 5 dages samvær og aktiviteter. Netop kolonien har stor betydning for både børnene, som vokser utroligt meget på de 5 dage uden deres forældre, og for de rige pædagogiske muligheder, som 5 dages intenst samvær giver grobund for.

Det høje forældre-engagement skaber et solidt og særligt fundament, som understøtter børnehavnens muligheder for at arbejde pædagogisk og udviklende med børnene, det ser vi som noget helt unikt og særligt værdifuldt for HSU.

Børnehavn har også et aktivt samarbejde, både med lokalmiljøet i Lyng og i København. I Lyng er der samarbejder og besøg hos bl.a. bondegården Rosenlund, et tidligere gartneri på Rosenlundvej, spejderhytten Bavnen og det økologiske landbrug Mørdrupgård.

I København er der et aktivt samarbejde med Holmens Kirke, som er vokset gennem de seneste år, og som bl.a. består i vellykkede børnefamiliegudstjenester og når kirken er vært for børnehavnens juleafslutning, sommerfest, forældremøder, personalemøder og bestyrelsesmøder. Bestyrelsens formand er udpeget af Holmens Kirkes menighedsråd, og en af kirkens medarbejdere sidder desuden i børnehavnens bestyrelse.

De mange samarbejder er til gensidig gavn og beriger både det pædagogiske arbejde, børnelivet og hverdagen for de lokale, der deltager.

Holmens Sogns Udflytterbørnehavn er således en børnehavn med en helt særlig historie, en utroligt stærk lokal forankring og mange rige traditioner. Den slags tager lang tid at opbygge, og det vidner børnehavnens 50-års jubilæum næste år også om.

9. Opsummering: Bevar HSU og den store værdi der skabes for vores og fremtidige børn

At lade økonomi, en uforholdsmæssig dyr busaftale og fejlbehæftede kriterier som søgning og belægning trumfe kriteriet om kvalitet i institutioner, og den stor værdi der skabes, er særdeles forfejlet mener bestyrelsen. Vi forstår præmissen: at der mangler børn, at der skal nedskaleres ift. pladserne og at budgettet er tyngt af dette. Men vi mener, at processen omkring udvælgelse af de pågældende institutioner er forhastet og hviler på et forkert, fejlbehæftet grundlag. Og i sidste ende betaler vores børn prisen med deres trivsel. Det mener vi, er en for høj omkostning. **Især set i lyset af den aktuelle store mistrivselsskrise blandt vores børn og unge, og som vi stadig ikke er lykkedes med at gøre noget ved.**

Når man samtidigt tager i betragtning, at der inden for en kort årrække vil være brug for institutionspladser igen, fremstår hele øvelsen endnu mere meningsløs. Bare i Indre By siger forvaltningens egen prognose, at [der er et behov for flere institutionspladser allerede om 6 år](#). Her ønsker vi, at forvaltningen kunne have forståelse for, hvor lang tid det rent faktisk tager at bygge en velfungerende institution op med høj kvalitet. Man kan ikke bare åbne en institution og forvente, at kvaliteten og trivslen er i top.

Næste år kan Holmens Sogns Udflytterbørnehave fejre 50-års jubilæum. Både børnehavens kultur og pædagogiske faglighed er blevet udviklet og forfinet igennem alle disse år. Det tager således lang tid at lade rødderne vokse og opbygge et dagtilbud, som skaber høj værdi for børnene, de ansatte, forældrene og alle de lokale, som har glæde af at have en institution i nærområdet.

Alt det kan vi se revet op med rode, hvis Børne- og Ungdomsudvalget vælger at lukke Holmens Sogns Udflytterbørnehave.

Med venlig hilsen

Bestyrelsen i Holmens Sogns Udflytterbørnehave

Bilagsoversigt

Bilag 1: Samlede udgifter for Holmens Sogns Udflytterbørne 2018-2023

Bilag 2: Kort over forsynings- og afløbslinjer – Matr. Nr. 12a m.fl.

Bilag 3: Spørgeskemaundersøgelse

Bilag 4: Forslag til ny pladsanvisningsmodel på 0-6 årsområde

Bilag 5: Anvisermøde efterår 2023 – Holmens Sogns Udflytter

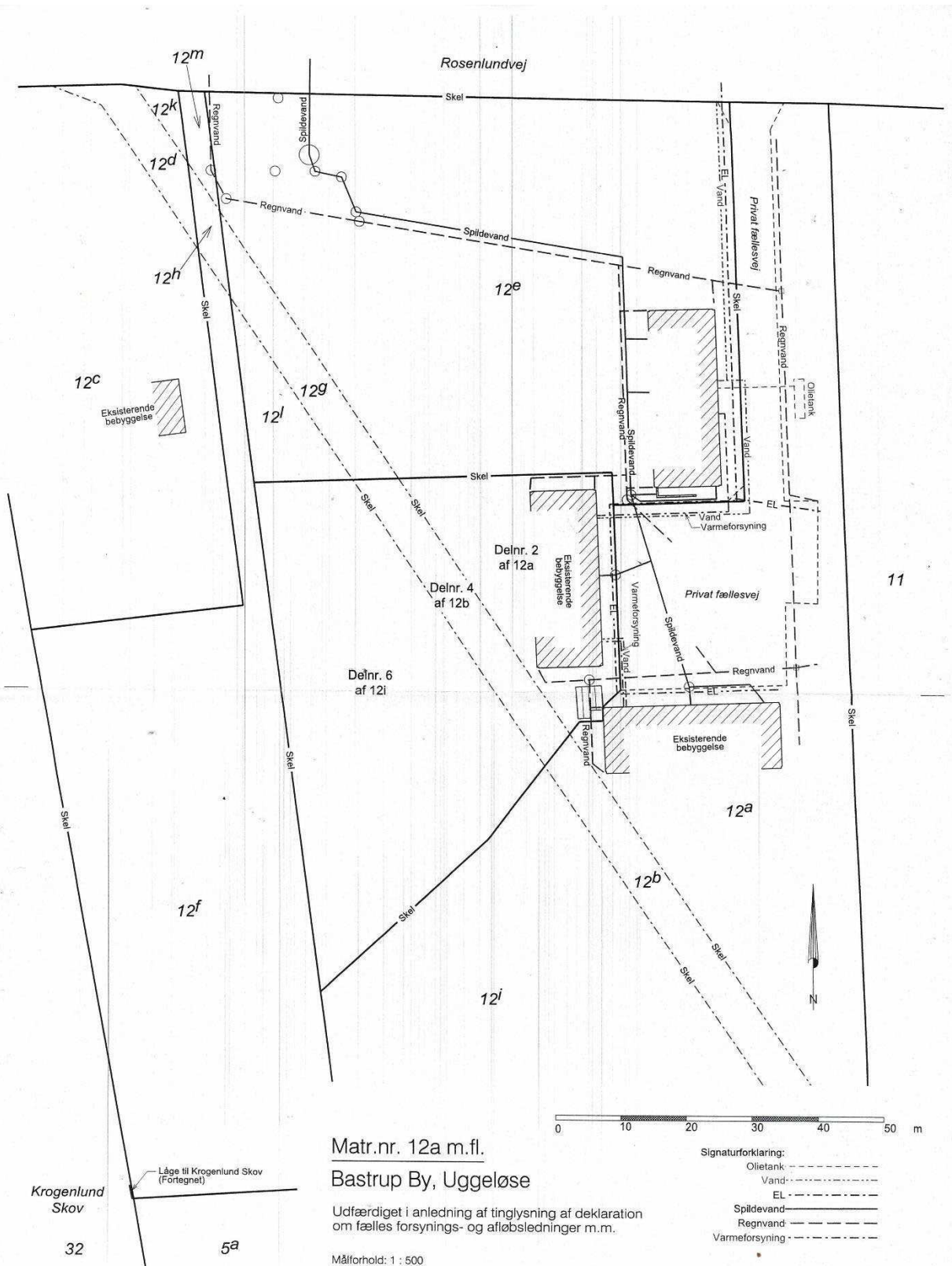
Bilag 6: Grethe Kragh-Müller - Vedr. Holmens Børnehave

Bilag 1: Samlede udgifter for Holmens Sogns Udflytterbørnehave 2018-2023

	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Udgifter/indtægter iflg. regnskab (kr.)	4.804.923	4.855.748	5.090.747	4.896.352	4.660.195	5.499.297

Bilag 2: Kort over forsynings- og afløbslinjer – Matr. Nr. 12a m.fl.

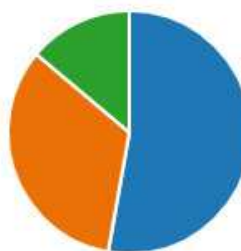
Bilag 3: Spørgeskemaundersøgelse

Spørgeskemaundersøgelse – Holmens Sogns Udflytterbørnehave

Gennemført 24.-29. maj 2024 – udvalgte spørgsmål

7. Hvad var din/jeres oplevelse med at finde og skrive jer op til børnehaven på pladsanvisningens hjemmeside:

● Det var nemt	19
● Det var svært	12
● Ved ikke	5

11. Hvor tilfreds(e) er du/I med:

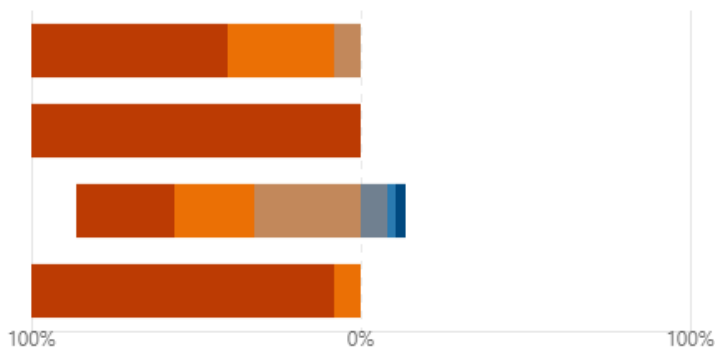
■ Meget tilfreds ■ Tilfreds ■ Hverken tilfreds/utilfreds ■ Utilfreds ■ Meget utilfreds ■ Ved ikke

Børnehavens indendørs faciliteter (i Lyngø):

Børnehavens udendørs faciliteter (i Lyngø):

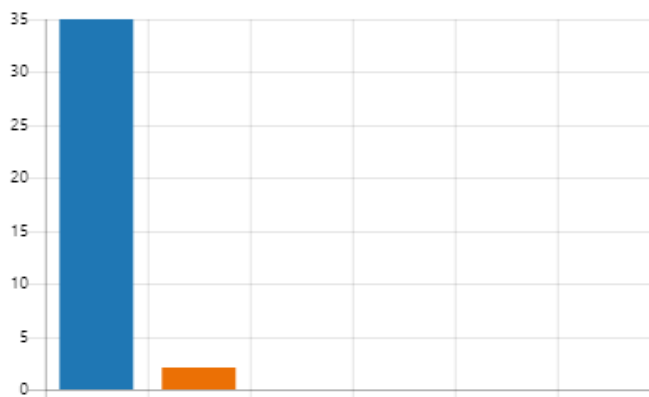
Børnehavens opsamling (i København):

Hvor tilfreds(e) er du/I samlet set med børnehaven:

12. I hvilken grad vil du/I anbefale børnehaven til andre forældre:

● I meget høj grad	35
● I høj grad	2
● I nogen grad	0
● I ringe grad	0
● Slet ikke	0
● Ved ikke	0

Bilag 4: Forslag til ny pladsanvisningsmodel på 0-6 årsområde

KØBENHAVNS KOMMUNE

BØRNE- OG UNGDOMSUDVALGET

3. Justering af anvisningsmodel på dagtilbudsområdet - før høring (2022-0245459)

Udvalget skal tage stilling til om justering af pladsanvisningsmodellen på 0-6 årsområdet - som skal medvirke til tidligere besked til forældre om tilbud af plads, bedre styringsmuligheder for institutionerne samt en forenkling af arbejdsgange imellem forvaltningen og institutionerne - skal sendes i høring.

Indstilling

Børne- og Ungdomsforvaltningen (BUF) indstiller til Børne- og Ungdomsudvalget (BUU),

1. at forslag til ny pladsanvisningsmodel på 0-6 årsområdet - jf. løsningsafsnittet for neden - sendes i høring.

Problemstilling

BUF har gennemført en analyse af den nuværende pladsanvisningsmodel for primært at afdække, om borgeroplevelsen i forbindelse med opskrivning og anvisningen af dagtilbudspladser kan forbedres. Analysen har peget på, at en del forældre i dag oplever at få sen besked om tilbud af institutionsplads og ofte er i tvivl, om de skal kontakte institutionerne eller Pladsanvisningen.

I den nuværende pladsanvisningsmodel bestemmer dagtilbuddene selv tidspunkt og antal for opstart af nye børn i institutionen. Pladsanvisningens rolle er primært at styre, hvilke børn der tilbydes plads ud fra ventelister og anciennitet.

Pladsanvisningen får mange henvendelser fra forældre, som ønsker at vide, hvornår de kan få plads, uden at det er muligt at give et svar, idet en del dagtilbud ofte "bestiller" nye børn kort tid før børnenes opstart i dagtilbud.

Forældrene ved derfor sjældent i god tid, hvor og hvornår deres børn får en plads i et dagtilbud. I dagtilbuddene bruger ledere tid på at bestille børn, og i forvaltningen bruges der tid på at besvare forældrenes henvendelser om pladsmuligheder.

I de fleste andre kommuner er det praksis, at der er en central styring af tilbud om pladser. Forvaltningen har i forbindelse med analysearbejdet været i dialog med Frederiksberg, Odense og Aarhus Kommuner omkring deres pladsanvisningsmodel. I de tre kommuner styres anvisningen af pladser helt eller delvist fra centralt hold. I disse kommuner er det altså pladsanvisningen, der anviser pladser.

Løsning

På baggrund af den gennemførte analyse af den nuværende pladsanvisningsmodel anbefaler forvaltningen en justering af modellen. Den centrale ændring i modellen er, at Pladsanvisningen fremover har det fulde ansvar for, hvornår tilbud om pladser sendes til forældrene.

I den justerede model for anvisning er det primære mål, at forældrene fremover vil få tilbud om plads på en institution væsentligt tidligere end det sker i dag. De foreslåede justeringer vil betyde, at langt hovedparten af forældrene vil få besked om en tilbudt plads ca. 4 måneder før deres barn skal starte. Med den nuværende praksis kan det i nogle tilfælde være med ganske få ugers varsel, at forældre får tilbudt en institutionsplads til deres barn.

Den foreslåede ændring i pladsanvisningsmodellen ligger i forlængelse af den nye strategi for udvalget og opfølgningen herpå, hvor der bl.a. lægges vægt på tydelighed, åbenhed og forudsigelighed i forældrenes første møde med kommunens dagtilbud og Pladsanvisningen ("Vores børn – Københavns fremtid", s. 31).

For institutionerne vil det tidligere tilbud om plads betyde, at de kender antallet af indmeldte børn i deres institution mindst fire måneder frem i tiden. Det vil skabe større sikkerhed om institutionernes økonomi – og dermed gøre det nemmere for den enkelte institution at planlægge bemanning og øvrigt ressourceforbrug.

Justeringer i pladsanvisningsmodellen

I den justerede anvisningsmodel indføres en aftalebaseret model, der indebærer, at pladsanvisningen løbende afholder møder med klynge- og netværksledere og deres pladsansvarlige medarbejdere. Hver klynge/netværk vil holde møder to gange årligt med Pladsanvisningen. På baggrund af de aftaler, der indgås på møderne, er det Pladsanvisningen (og altså ikke institutionerne, som det har været hidtil), der beslutter, hvornår der sendes tilbud om pladser til de forældre, der står på ventelisten.

På møderne mellem pladsanvisningen og institutionerne fremlægger pladsanvisningen et forslag til "aftalt normering". Forslaget vil tage afsæt i det konkrete behov i nærmiljøet, og være understøttet af data om institutionernes kapacitet.

På baggrund af den efterfølgende dialog træffes der aftale om, hvor mange pladser enheden ønsker besat de kommende 6-9 mdr. Der vil på normeringsmøderne ligeledes blive truffet aftaler om med hvilken frekvens, der anvises nye børn (f.eks. max 2 børn pr. stue og med opstartsdage hver mandag). Hvis der sker uforudsete hindringer (f.eks. længerevarende sygefravær blandt medarbejdere, uforudsete byggesager el. lign.) hos institutionen ift. den indgåede aftale, vil der ligesom i dag være en dialog mellem Pladsanvisningen og institutionen om en justering af aftalen.

Hovedparten af de nuværende tilbud til forældre om plads udsendes 0-3 måneder inden indmeldelsesdatoen i dagtilbuddet. Ved at fastlægge normeringerne for hver institution i et længere tidsperspektiv, og give pladsanvisningen mulighed for at disponere frit ud fra dette, vil der gives tilbud om en institutionsplads tidligere til forældrene. Med den foreslåede justering af modellen vil det være målsætningen, at tilbud om pladser fremover bliver udsendt fire måneder inden indmeldelse i dagtilbuddet.

Dialog med forældre og institutioner om justeringer

Forvaltningen har afholdt dialog-møder med en udvalgt gruppe ledere i Københavns selvejende og kommunale dagtilbud. Derudover har justeringerne af anvisningsmodellen været drøftet med repræsentanter fra Københavns Forældreorganisation (KFO). KFO har givet udtryk for, at det vil være en klar forbedring for københavnske forældre, at få tidligere besked om institutionsplads. Herudover havde KFO en bekymring for, om ændringen vil betyde mere administrativt arbejde for institutionsledelsen. Her kunne forvaltningen oplyse, at forventningen er, at ændringerne vil betyde mindre administrativt arbejde for institutionerne.

I dialogen med en udvalgt gruppe af institutioner (både selvejende og kommunale) har der også været langt overvejende positive tilbagemeldinger. Institutionslederne ser det overordnet som en forbedring for forældrene – og opfatter det også som positivt for institutionernes arbejde, at få et tidligere billede af, hvor mange børn de har i deres institution længere frem i tiden. Enkelte ledere har udtrykt, at det vil være en ulempe for institutionerne, at de ikke selv kan bestille nye børn, når de selv vurderer, de er klar til det. Lederne har herudover især haft spørgsmål til, om der ændres på proceduren for håndtering af ventelister hos de enkelte institutioner, så eksempelvis en institution med en lang venteliste ikke længere får fyldt institutionens kapacitet op med nye børn – fordi Pladsanvisningen hellere vil fordele nye børn ud mere ligeligt mellem institutionerne i et område. Forvaltningen har understreget, at der ikke ændres på praksis på dette område. Det er fortsat forældrenes ønsker ift. institution, der er definerende for, hvilke institutioner der får anvist nye børn.

Institutionslederne har herudover haft en del praktiske spørgsmål til samarbejdet mellem institutionerne og Pladsanvisningen. En opsamling på dialogen mellem forvaltningen og hhv. KFO og institutionerne fremgår af bilag 1.

Forvaltningen anbefaler, som supplement til den dialog-proces, der allerede har fundet sted, at justeringerne af pladsanvisningsmodellen sendes i høring.

Økonomi

Indstillingen har ingen økonomiske konsekvenser.

Videre proces

De foreslåede justeringer til pladsanvisningsmodellen bliver sendt i høring i knap seks uger blandt relevante aktører, herunder LFS, BUPL, KFO, involverede parter på det kommunale og selvejende dagtilbudsområde – forældrebestyrelser og forældreråd og Lokal MED i klyngerne.

På baggrund af de indkomne høringssvar forventes udvalget at skulle behandle sagen efter høring på udvalgsmødet den 16. november 2022.

Den nye pladsstyringsmodel forventes at kunne træde i kraft fra januar 2023.

Tobias Børner Stax

Sti Andreas Garde

Beslutning

Børne- og Ungdomsudvalgets beslutning på mødet den 21. september 2022:

Indstillingen blev godkendt.

Bilag

1. Dialog med KFO og institutioner

Bilag 5: Anvisermøde efterår 2023 – Holmens Sogns Udflytter

Anvisermøde efterår 2023

Holmens Sogns Udflytter

I forbindelse med den politiske beslutning i BUU 15. nov. 2022 overgår pladsanvisningen til ny anvisningsmodel fra 2023. Et element i modellen er at pladsanvisning og institutioner mødes 2 gange årligt og aftaler optaget for den kommende periode, hvorefter forvaltningen anviser frit indenfor denne.

Målsætning:

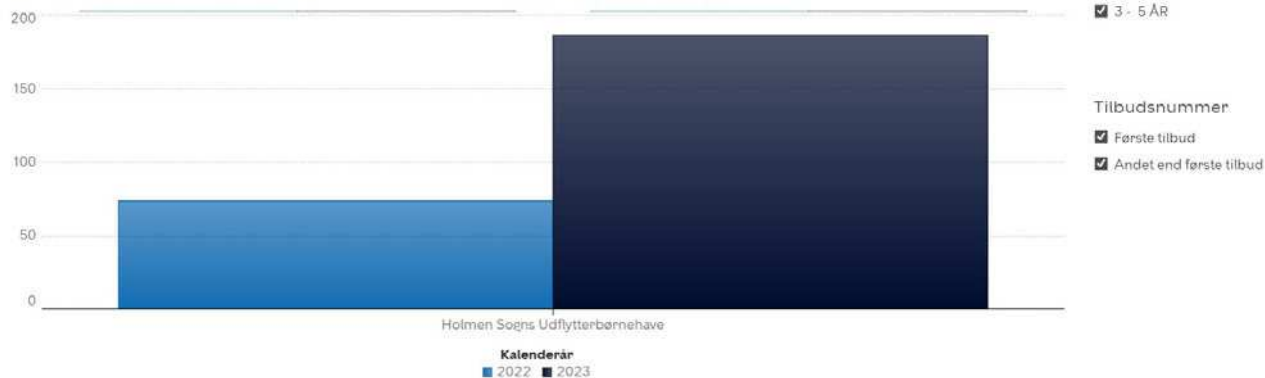
Et afgørende element i opfyldelse af den politiske målsætning bag modellen er at kommunens forældre skal have besked om optag i dagtilbud 4 mdr. før opstartsdato.

Normering/kapacitet:

INR	INR Institution	Max_kap_VG	Max_kap_BH	Indmeldte VG (gennemsnit okt. 2022-sept. 2023)	Indmeldte BH (gennemsnit jan. 2023 - apr. 2023)	Beregnet ramme VG (okt. 23-sep 24)	Beregnet ramme BH (jan. 24-apr 24)
2610507	Holmen Sogns Udflytterbørnehav	0	46		38	0	37

Gennemsnitlig tid fra tilbud er givet til mulig start

Alle børn > København > Indre By/Østerbro > Netværk 3 > Holmen Sogns Udflytterbørnehave

I 2022 blev der sendt 50 tilbud til børnehave og forældrene blev varslet med 74 dage.

I 2023 er der sendt 46 tilbud til børnehave og forældrene blev varslet med 186 dage.

Dette er en forbedring fra 2022 til 2023 på 112 dage.

Evt. bemærkninger:

Bilag 6: Grethe Kragh-Müller - Vedr. Holmens Børnehave

Grethe Kragh-Müller, Cand. Psych. Aut., specialist i børnepsykologi, Lektor ved DPU, Århus Universitet. Forsker i børneliv og kvalitet i daginstitutioner. Psykolog i Børneringens daginstitutioner.

Vedr. Holmens børnehave

I 2023 kom den første nationale kortlægning af kvaliteten i danske dagtilbud for 0-3 årige (Lindeberg, N, m.fl, 2023): Kvalitet i dagtilbud. En national undersøgelse af kvalitet i pædagogiske læringsmiljøer og rammer i kommunale daginstitutioner for 0-2-årige børn).

Det var chokerende læsning. Ingen vuggestuer har fremragende kvalitet, 13 % har god kvalitet, 49% viser tilstrækkelig kvalitet, medens den pædagogiske kvalitet i 38 % af vuggestuerne har utilstrækkelig kvalitet. I betragtning af, at de første år i et barns liv har grundlæggende betydning for deres fremtidige liv og muligheder, er resultaterne skræmmende. Kun 13 % af vores børn går i vuggestuer med god kvalitet. Det gør det indlysende vigtigt at passe på de få institutioner med god kvalitet, vi har herhjemme, så disse kan tjene som inspiration for resten, når der skal arbejdes med udvikling af kvaliteten. Man skulle tro, at man som kommune ville have stor interesse i dette.

En af de børnehaver, der har en høj pædagogisk kvalitet er Holmens børnehave. Holmens børnehave har en rigtig god kvalitet, der sikrer børnenes trivsel, læring og udvikling på fornem vis. Holmens børnehave har desuden og ikke mindst gennem årene modtaget, rummet og hjulpet børn, som har været overflyttet fra børnehaver med lav pædagogisk kvalitet i Københavns kommune – og børnene har været præget af dette, nogle af dem i en grad så de har måttet henvises til psykologisk behandling. Samtidig med at børnene har gået til børneterapi, har pædagogerne i Holmens børnehave ydet en enorm pædagogisk indsats og sammen med forældrene hjulpet børnene i bedre trivsel og udvikling.

Holmens børnehave er på denne måde en daginstitution, der i mange år har understøttet alle børnenes trivsel, læring og udvikling og samtidig, som nævnt, har formået at løfte udsatte børn og børn med vanskeligheder, så disse ved afslutningen af børnehaven har været klar til skolen som livsduelige børn, der trives og er klar til at mestre de udfordringer et liv kan byde på. Tænk hvad dette betyder for børn og forældre – og hvis man er i det økonomiske hjørne – hvad det sparer Københavns kommune for i forhold til hjælp til børnene i skolen. Holmens børnehave er fyldt med omsorg, nærvær, liv, leg og trivsel for børnene. Der er et stabilt personale med en høj grad af faglighed, som også har et tæt og godt samarbejde med forældrene.

Udover at være specialist i børnepsykologi og Lektor på DPU, Aarhus Universitet, har undertegnede Grethe Kragh-Müller i 45 år været psykolog i Børneringens daginstitutioner. Særligt i de seneste 20 år har mit forskningsområde været pædagogisk kvalitet i daginstitutioner. Jeg har sammen med en kollega udviklet redskabet KIDS (Kvalitet i Daginstitutioner. Ringsmose & Kragh-Müller, 2017) – et redskab til vurdering og udvikling af pædagogisk kvalitet i daginstitutioner, som også Københavns Kommune anvender i sit tilsyn, og som kommunen også har anvendt i forskellige forsknings- og udviklingsprojekter (bl.a. Tidlig Indsats projektet fra 2019).

Jeg har i denne sammenhæng og i den nationale undersøgelse været ude i rigtig mange vuggestuer og børnehaver med henblik på vurdering og udvikling af den pædagogiske kvalitet. Det har ikke altid været kønt. Jeg har stadig børn på nethinden, der går formålsløst rundt med tomme øjne i deres daginstitution. Børn der har villet op at sidde hos observatørerne i forskningsprojekterne, fordi det har været deres mulighed for at

blive set og draget omsorg for. Det er bydende nødvendigt, at vi bevarer institutioner med høj kvalitet. Det er forståeligt at justere dagtilbudspladser i forhold til børnetal – men helt uforståeligt at man begynder at nedlægge børnehaver med en høj kvalitet, når man i kommunen udmærket ved, hvilke institutioner der har en lav kvalitet. Hvis der skal nedlægges dagtilbud, er det da det eneste logiske at bevare dem med høj kvalitet.

Jeg har i mange år været sikker på, at vi alle – herunder politikere og administrative medarbejdere i kommunerne – vil vores børn det bedste – men jeg må indrømme, at jeg i de seneste år er kommet i tvivl. Hvordan kan det lade sig gøre, at man kommunalt set ikke for alt i verden vil fastholde og understøtte høj kvalitets institutioner?? Sådan nogle tager år at udvikle, og vi har brug for dem til inspiration og gode rollemodeller for de institutioner, der har det svært.

Der bliver herhjemme talt om, at vi er i gang med et socialt eksperiment med vores børn, fordi de fleste danske børn er så mange timer i daginstitution hver dag. Der er nu ikke særligt tale om et eksperiment. Forskning taler sit tydelige sprog. Vi har faktisk meget forskning der viser, at børn, der har gået i høj kvalitets daginstitutioner, på alle områder udvikler sig bedre og klarer sig bedre hele vejen gennem skoleforløbet end børn, der har været hjemme eller i dagpleje (f.eks. Andersson, 1993; Sylva, m.fl, 2004). Men vi ved også, at det ikke gælder for daginstitutioner med utilstrækkelig kvalitet – og i særlig grad går dette ud over børn fra udsatte positioner.

Måske man i så vigtige beslutninger, som den foreliggende om at nedlægge dagtilbudspladser skulle skele til forskning om kvalitet i daginstitutioner – f.eks. forskning vedrørende store og små daginstitutioner, der viser hvordan der er mange udfordringer ift at opnå en god pædagogisk kvalitet i store daginstitutioner. Tidlig indsats projektet i Københavns kommune pegede selv på, hvordan kvaliteten er større i de mindre dagtilbud i forhold til de store. Eller – igen hvis man kun ser på økonomi – hvordan man sparer mange penge på langt sigt ved at prioritere god pædagogisk kvalitet i den tidlige barndom – forskning som er velkendt og hvor her f.eks. kan henvise til den amerikanske forsker Heckmann, der fik Nobelprisen for at vise de store besparelser, der er ved at investere i de tidlige år.

Som afslutning vil jeg spørge:

Man kan da ikke som politiker eller administration i Københavns Kommune være interesseret i at lukke høj kvalitets daginstitutioner som Holmens børnehave i en tid, hvor den pædagogiske kvalitet i en kæmpe procentdel af vores institutioner styrtdykker og uddannet personale er en mangelvare?

Det er små menneskers liv og fremtid – og dermed vores alles fremtid – vi holder i hænderne. Små børn der kan udvikle sig positivt, få et godt liv og blive en del af et demokratisk samfund, men også små børn der kan udvikle det som forskeren Ivy Schousboe kalder ”a theory of nasty minds” – der rummer en manglende empati ned andre, fordi de selv har manglet det i deres opvækst (Schousboe, 2000).

Undersøgelser peger på en udbredt manglende trivsel blandt danske børn og unge i dag. Dette begynder i vuggestuen og børnehaven, hvis de ikke trives her.

Det er ikke i orden at lukke de få høj kvalitets daginstitutioner, vi har herhjemme. Høj kvalitets institutioner er en mangelvare herhjemme, men en nødvendighed for små børns trivsel, læring og udvikling. Det er desuden meget nødvendigt at vi bevarer vores høj kvalitetsinstitutioner som modeller for, hvordan man kan arbejde med at udvikle god pædagogisk kvalitet i daginstitutioner, der har udfordringer med at opnå god kvalitet.

Med venlig hilsen Grethe Kragh-Müller

MENIGHEDSRÅDET Formanden

København, den 2. Juni 2024

Støtteerklæring til Holmens Sogns Udflytterbørnehave

Holmens Kirkes Menighedsråd er bekendt med det høringssvar som Holmens Sogns Udflytterbørnehave agter at fremsende, som svar på meddelelsen om, at Udflytterbørnehaven er på en liste over lukningstruede institutioner i Københavns kommune. Holmens Kirkes Menighedsråd bakker til fulde op om og støtter de synspunkter som er fremført i børnehavens høringssvar.

Særligt vil kirken fremhæve den uhyre vigtige og centrale rolle som udflytterbørnehaven spiller som fødekæde til kirkens liv og aktiviteter.

For Holmens Kirke er børnehaven således en del af den menighedsopbyggende indsats. Samarbejdet mellem børnehaven og Holmens Kirke er vokset gennem de seneste år, og i år udvider vi samarbejdet med særskilte aktiviteter for de større børnehavebørn. De fleste børnehavebørn stifter bekendtskab med Holmens Kirke allerede som helt små, idet mange af børnene bliver døbt i kirken, hvorefter en stor del af børnene fortsætter til babysalmesang i kirken.

For to år siden indledte kirken et nyt tilbud til børnefamilier og bedsteforældre, nemlig kirkerytmik for målgruppen 1-5 år. Tilbuddet er tænkt som opfølgning på babysalmesangen, og børnene fortsætter således direkte over i dette tilbud. Her er sket en stigning i deltagerantallet, og flertallet af stamfamilierne til kirkerytmik er fra Holmens Sogn Udflytterbørnehave.

Endelig er der vores børnefamiliegudstjenester med efterfølgende fællesspisning. Vi har efterhånden flere eksempler på børn, som er fulgte ad helt fra babysalmesang og til deltagelse i børnefamiliegudstjenesterne, og det er ganske tydeligt, at børnene opfatter kirken som deres egen. Børnegudstjenesterne er blevet en del af børnehavens samlede tilbud til både børn og voksne, og der informeres om arrangementerne via AULA.

Holmens Kirke har afholdt intet mindre end 15 børnegudstjenester i 2023. Her deltog 1656 børn og voksne. Det svarer til 13 pct. af deltagerantallet ift. vores gudstjenester samlet set i 2023. For børnefamiliegudstjenesterne isoleret set, er der sket en stigning i deltagerantallet på 23 pct. ift. 2022. Stigningen skyldes den øgede deltagelse af familier fra Holmens Sogn Udflytterbørnehave. Ligesom kirken er vært ved børnehavens juleafslutning og sommerfest - og forældremøder, personalemøder og bestyrelsesmøder afholdes i kirkens lokaler.

På vegne af Menighedsrådet vil jeg derfor stærkt opfordre til at I i jeres overvejelse og beslutning om lukning af institutioner i kommunen inddrager den særlige rolle og funktion, som en lille udflytterbørnehave har i centrum af København. Både for børnene men også som fødekæde til det menighedsunderstøttende og kulturelle børneliv, som Holmens kirke i samarbejdet med Udflytterbørnehaven er rammen omkring.

Med venlig hilsen

Marie Debora Koch

Formand for menighedsrådet ved Holmens Kirke

En børnehave for krop og sind

I snart tyve år har vores familie boet på Gammelholm i Holmens Sogn. Paula, Gertrud og Ivan på henholdsvis 4, 9 og 16 har ligesom de fleste af kvarterets børn alle gået i Holmens sogns udflytterbørnehave.

Holmens sogns udflytterbørnehave tilbyder byens børn aspekter af børnelivet, det som Københavnerfamilie er svært at honorere: i udflytterbørnehaven har børnene en dagligdag, hvor de færdes i naturen, laver bål, vandrer i skoven og bader i skovsøen i sommermånederne. Det giver børnene trivsel og velvære at tilbringe en stor del af dagen udenfor i den friske luft, opleve årstidernes skiften og kunne udfolde sig kropsligt i frie rammer.

Børnehavens tilknytning til Holmens Kirke er med til at forme børnenes sjæleliv og traditioner. Her fejres højtiderne, og ved de månedlige børnegudstjenester mødes mange af kvarterets børnefamilier gennem året til fællesspisning og fællessang.

Holmens Sogns Udflytterbørnehave har større betydning end blot at være et dagtilbud. Udflytterbørnehaven er et samlingspunkt i lokalområdet, hvor kvarterets børn og forældre dagligt mødes og skaber relationer på tværs af områdets gårde og gader. Det er en institution som danner ramme om alle aspekter af børnenes opvækst. Det vil være et stort tab for lokalområdet at miste den.

Paula, Gertrud, Ivan, Patricia og Jakob

Fra: Lone Hamborg Jensen <lonehamborgjensen@gmail.com>
Sendt: 2. juni 2024 23:51
Til: BUFKP ARC Høring
Emne: [EKSTERN] Høringssvar vedr. forslag til nedjustering af dagtilbudskapacitet Holmens Sogn

Kære Københavns Kommune, Børne- og ungdomsudvalget.

Vi er forældre til et barn i Holmens Sogns udflytterbørnehave, som foreslåes lukket. Præmissen I arbejder under er til at forstå - jeres prognose viser færre børnehavebørn i fremtiden, og noget skal gøres. Der, hvor kæden springer af for os er, at I indstiller børnehaver til lukning ud fra økonomi som bærende faktor og ikke lader trivsel - for både børn og voksne - og kvaliteten ved at have et diversitetsudbud af muligheder få vægt. Meget trist og u hensigtsmæssigt at økonomi skal have så stor en stemme, når vi samtidig ser, hvor vigtigt det er at give børnene den bedst mulige start på tilværelsen.

Vi har et skolebarn, der har haft en fuldstændig fantastisk børnehavetid i Holmens og et fireårigt barn, der nu går i børnehaven. Hun startede sit børnehaveliv i en af byens børnehaver, som uden tvivl var en virkelig god børnehave og vist en af de mest eftertragtede i København. Alligevel valgte vi, at vores datter skulle flytte til Holmens, da menneskelige kvaliteter, børnesyn og omgivelser går op i en højere enhed. Vi skiftede altså fra høj kvalitet til endnu højere kvalitet.

Holmens Sogns Børnehave har nemlig så ufatteligt meget at byde ind med i et børneliv. Konkret oplever vi en meget harmonisk børnehave, hvor vi hver dag får en glad pige hjem hver dag, som har leget og udforsket naturen sammen med voksne og børn og fået nye oplevelser. Det gør noget godt for vores barn, at der er højt til loftet og man kan se den blå himmel, årstidernes skiften, lege med vand, blive beskidt af græs og jord, lugte af bål, kælke på egen kælkebakke, komme på cykeltur i skoven, drikke selvlavet hyldeblomstsafte men også lave modellervoks og lege med bilbanen eller magnetklodserne inden for. Der er så mange muligheder, som de virkelig udnytter på fineste vis og med respekt for hvor det enkelte barn er og hvad det har lyst til.

Personalegruppen er fantastisk kompetent, divers, stabil og udstråler ro og tilfredshed og det kan vi som forældre mærke, og det kan børnene også.

En lukning af Holmens Sogns Børnehave, hvor der er så mange gode traditioner, personale og kvaliteter, vil være en ufatteligt uklog beslutning. Vi vil være kede af at miste vores lokale børnehave, som er så dybt forankret i lokalområdet og også knyttet til Holmens Kirke på meget fin vis.

Vi håber inderligt, at I vil omtænke oplægget, kigge på de parametre der faktisk betyder noget i børneliv og så lade det blive vægtet, for det synes vi, at vores børn fortjener.

Hilsen Anders Bjørk og Lone Hamborg Jensen

Virusfri. www.avg.com

Fra: Maya Vester <mayavester@gmail.com>
Sendt: 2. juni 2024 23:18
Til: BUFKP ARC Høring
Emne: [EKSTERN] Høring til indstillingen til nedjustering af kapaciteten i høring.
Vedhæftede filer: Høringssvar_HolmensSognsUdflytterbørnehave_Anne_Juni2024.pdf

Høringssvar vedrørende lukning af Holmens Sogns Udflytterbørnehave

Jeg skriver som forælder til to børn, hvoraf den ene har gået i Holmens Sogns Udflytterbørnehave, og den anden går der nu, for at udtrykke min bekymring over den foreslåede lukning af denne institution.

Holmens Sogns Udflytterbørnehave har været en fantastisk ramme med høj faglighed og unikke udviklende læringsmiljøer for både vores ældste og nu yngste barn. Vores ældste søn oplevede alvorlig mistrivsel i sin tidligere institution på Christianshavn, hvor det var så slemt, at PPR anbefalede en henvisning til psykiatrisk udredning. Efter blot én uge i Holmens Sogns Udflytterbørnehave begyndte han at trives igen:

1. Han fik yndlings voksne, som var de samme hele året igennem, i modsætning til den tidligere institution, som havde nye pædagoger hver 2-6 måned.
2. Han græd ikke længere ved aflevering om morgenen.
3. Han blev glad og fik styrkede sit selvværd og selvtillid.
4. Han fik unikke oplevelser, som koloni, overnatning i børnehaven, cykelture i skoven osv.

Efter et år i Holmens Sogns Udflytterbørnehave var vores søn klar til skole og trives nu godt. Uden denne institution ville han have krævet betydelige ressourcer fra kommunen og regionen på grund af massiv mistrivsel. Hans historie er ikke enkeltstående. Holmens Sogns udflytterbørnehave rummer og udvikler de "vilde" og iderige drenge og piger. Der er plads til dem, de bliver set og mødt i stedet for udskældt og konstant irettesat som forstyrrende. Naturens rammer muliggør den vilde udviklende leg, som nogle børn har ekstra meget brug for.

Selvom institutionens tilstandsrapport i flere år har punkter, hvor der står "juster indsatsen," trives børnene her. Det kan sammenlignes med vores tidligere børnehave, hvor mange børn, inklusive vores søn, var i mistrivsel trods en tilstandsrapport med "vedligehold indsatsen".

Lukningen af denne børnehave vil få store konsekvenser for mange familier. Der er ikke ledige pladser i de institutioner i indre by eller på Christianshavn, der passer til min families ønsker til et rigt børnehaveliv. Holmens Sogns Udflytterbørnehave er en børnehave med dybe rødder. Det tager mange år at opbygge en institution med så dybe rødder og historie. På billedvæggen i institutionen hænger mange af børnenes forældre, fordi de for mange år siden gik i institutionen. Kortvarige fald i børnetallet bør ikke føre til lukning af en veletableret børnehave. I stedet bør der gøres en indsats for at gøre børnehaven mere synlig og tilgængelig samt kigge på hvorfor børn der mistrives i andre børnehaver efter flytning, trives her.

Jeg beder jer derfor indtrængende om at genoverveje beslutningen om at lukke Holmens Sogns Udflytterbørnehave.

Med venlig hilsen
Anne Maya Vester Nielsen, forældre.

Bevar Holmens Sogns Udflytterbørnehave

Det er usagligt og vil stride imod god forvaltningspraksis at lukke Holmens Sogns Udflytterbørnehave (HSU). Det skyldes, at udvælgelsen af HSU strider imod de udvælgelseskriterier, som Børne- og Ungdomsudvalget (BUU) vedtog 21. juni 2023 i sagen om ”kriterier for nedjustering af dagtilbudskapacitet” – spillereglerne for at udvælge dagtilbud.

Tabel 1 viser de af forvaltningen indstillede kriterier, de politisk vedtagede kriterier og de anvendte kriterier beskrevet i høringsmaterialet. Tabellen viser, at BUU 21.6.2023 valgte at fjerne ”transport” som kriterie – ifølge mødereferatet skyldtes dette en frygt for ”generel afvikling af udflytterinstitutioner og skovbørnehaver” – og at BUU nedprioriterede ”økonomi” og opprioriterede ”søgning til institutioner” til næsthøjeste prioritet. Ydermere viser tabellen, at kommunen i praksis har udvalgt institutioner efter to yderligere kriterier (særlig faglig indsats, mindst mulig indgriben), selvom disse ikke blev godkendt af BUU 21.6.2023.

Tabel 1. Indstillede kriterier, politisk vedtagede kriterier og anvendte kriterier

Kriterier indstillet af forvaltningen til BUU 21.6.2023, i prioriteret rækkefølge	Kriterier vedtaget af flertal i BUU 21.6.2023 efter ændringsforslag, i prioriteret rækkefølge	Kriterier dagtilbud er udvalgt pba. ifølge høringsmaterialet, rækkefølge er uvis
1. Overskydende kapacitet for området	1. Overskydende kapacitet for området	1. Overskydende kapacitet for området
2. Økonomi	2. Søgning til institutioner	2. Søgning til facilitet
3. Transport	3. Økonomi	3. Økonomi
4. Fysiske faciliteter	4. Fysiske faciliteter	4. Fysiske faciliteter
5. Søgning til institutioner		5. Særlig faglig indsats
		6. Mindst mulig indgriben

Note: Bemærk, at et flertal i BUU fik kriteriet ”transport” fjernet, ligesom udvalget valgte at prioritere ”søgning til institutioner” højere end ”økonomi.”

Tabellen viser, at BUU vedtog ét sæt spilleregler 21.6.2023 (midterste kolonne) for udvælgelse af dagtilbud til lukning eller nedjustering, men at kommunen i praksis har fulgt et andet sæt (højre kolonne). Af høringsmaterialet fremgår det yderligere, at udvælgelsen af dagtilbud er sket ”med særlig fokus på økonomi,” hvilket indikerer, at ”økonomi” har haft højere prioritet end godkendt af BUU. Vi mistænker desuden, at det nye kriterie ”mindst mulig indgriben” i praksis har sendt en række små, populære dagtilbud til lukning og fredet kommunens aller mest upopulære dagtilbud målt på søgning og belægning, fordi sidstnævnte ofte er meget store institutioner med lavere forventet besparelse per lukket børnegruppe.

Ifølge høringsmaterialet er HSU *alene* indstillet til lukning pga. økonomi eller ”høje driftsomkostninger.” Altså, HSU klarer sig fint på de øvrige fem kriterier, må man forstå. Det fremgår også af høringsmaterialet, at kommunen forventer at kunne spare 2,2 mio. kr. på at lukke HSU. Ifølge en aktindsigt, vi fik fra Børne- og Ungdomsforvaltningen (BUF) 24. maj (sagsnummer 2024-0169688), udgør den forventede besparelse på HSU’s udflytterkørsel 1.262.647 kroner eller knap 58 pct. af den samlede forventede besparelse på 2,2 mio. kroner. Aktindsigten viser, at forvaltningen – som fik besked på at se bort fra transportomkostninger af BUU 21.6.2023 – i praksis har ladet det indgå alligevel, blot som del af driftsomkostninger. I sagsfremstillingen fra BUU-møde 3.5.2024 fremstår det ligeledes tydeligt, at udgifter til udflytterkørsel har været afgørende for forvaltningens udvælgelse af dagtilbud til lukning eller nedjustering. I HSU’s tilfælde har transportomkostninger tilsyneladende haft en afgørende betydning – hvis udflytterkørsel ikke havde indgået i regnestykket, ville HSU næppe være blevet indstillet til lukning, Bortset fra busudgiften (som børnehaven ingen indflydelse har på) er driftsomkostningerne slet ikke høje.

Opsummerende kan man sige, at kommunen i udvælgelsen af dagtilbud til lukning eller nedjustering bryder de politisk vedtagede spilleregler, og det lader til, at dette har haft stor betydning. Det lader til at have ført til fredning af nogle af kommunens mest upopulære dagtilbud og sendt en lang række populære udflytterinstitutioner til lukning eller nedjustering i stedet.

2: Indstillingen af Holmens Sogns Udflytterbørnehave til lukning er urimelig og uansvarlig

Udvælgelsen af HSU er urimelig og uansvarlig. Regnskabstal fra HSU viser, at dens årlige busudgifter udgjorde omkring 659.000 i årene 2018-2022, men i 2023 steg til omkring 1,593 mio. kr. HSU’s busudgift eksploderede altså i 2023, hvor den steg med omkring 140 pct., og nu udgør omkring en tredjedel af HSU’s budget.

Årsagen til denne stigning er den nye kontrakt om udflytterkørsel mellem Københavns Kommune og Vikingbus, som trådte i kraft i 2023. I denne kontrakt har kommunen valgt at stille krav om nulemissions- eller el-busser fra 2025 – dette som led i implementering af kommunens plan for grøn omstilling, KBH 2025 Klimaplan. Dette har sandsynligvis ført til en kraftigt forøget pris på udflytterkørsel, som HSU og andre udflytterbørnehaver er tvunget til at betale og får deres driftsomkostninger (til buskørsel) til at stige kraftigt. Udbuddets krav om el-busser har fået selskaber, der ikke kan leve op til kravet, til at undlade at byde eller blive frasortet ifm. kommunens udbud. Ydermere har det givetvis fået de prækvalificerede tilbudsgivere til at sætte prisen på udflytterkørsel højere, så de kan få dækket de omkostninger de har til at opbygge en flåde af el-busser.

Ovenstående rationale bekræftes af en embedsmand fra Københavns Kommune med indsigt i udbuddet. Over for mig vurderer embedsmanden, at kravet om el-busser er den primære årsag til, at en række udflytterbørnehaver i 2023 oplevede voldsomt forøgede busudgifter. Implementeringen af Københavns klimaplan øger altså tilsyneladende prisen på udflytterkørsel, hvilket øger udflytterbørnehavers driftsomkostninger (til bustransport), og det bruger kommunen nu som argument for at lukke HSU og andre udflytterbørnehaver. Dette, synes vi, er urimeligt og uansvarligt. Kommunen har selv valgt at stille krav om elbusser. Her må forvaltningen og borgerrepræsentationen tage ansvar for konsekvenserne af designet og implementeringen af kommunens klimaplan og rette op på uhensigtsmæssige negative virkninger – som lukning af et stort antal populære udflytterinstitutioner.

Grøn omstilling er naturligvis en vigtig dagsorden. Men er det virkelig meningen, at kommunens 2025-plan i praksis skal tage livet af udflytterbørnehaver og dermed fratage byens børn de naturoplevelser, der følger med? Mener Københavns politikere, at udflytterbørnehaver - der ingen indflydelse har på deres busudgifter - skal ofres for at nå i mål med kommunens klimaplan? Det ville klæde Københavns Kommune at tage ansvar for dens egen klimaplan og ikke lade denne føre til lukning udflytterinstitutioner, fordi det tilsyneladende er dyrt at købe ”grøn” udflytterkørsel.

3: Lukning af HSU skaber et problem for to nabo-institutioner

Som nævnt ovenfor forventer kommunen at kunne spare 2,2 mio. kr. på at lukke HSU – dette kan imidlertid skabe problemer for HSU's to naboinstitutioner på Rosenlundvej i Lyngby. Det skyldes, at HSU (som er selvejende og selv ejer sin bygning og grund i Lyngby) i sin kælder har forsyningen til ikke blot egen institution men også de to naboinstitutioner. Da de tre institutioner i sin tid blev bygget, blev forsyningen til alle tre huse etableret i HSU's kælder. Lukning af HSU indebærer dermed risici for naboinstitution Skjold (Nørregro) og den anden nabo (Blokhuset?). De kan blive tvunget til at etablere egen forsyning eller købe HSU's bygning og grund for at bevare kontrol over og sikre kvaliteten af forsyningen.

4: Kommunens eget data viser, at kommunen ikke følger de politisk bestemte udvælgelseskriterier

Afslutningsvist vil vi påpege, at kommunens eget data viser, at den overhovedet ikke følger kriterierne for nedjustering af dagtilbudskapacitet. Tabel 2 bygger på data fra sagsfremstilling fra BUU-møderne 21.6.2023 og 3.5.2024 samt egne beregninger pba. dette data. Tabellen viser, at sagens højst prioriterede kriterie ”Overskydende kapacitet for området” i ringe grad følges. Fx fremgår det, at kommunen vil lukke 18,5 børnegrupper i Indre By, selvom behovsprognosen 2023 viser, at Indre By i 2024 ”kun” har pladsoverskud på ni børnegrupper. Det forventede fremtidige pladsoverskud kan heller ikke forklare de mange lukninger i Indre By – i 2026 forventes pladsoverskud på 9 børnegrupper, 0 børnegrupper i 2028 og mangel på børnegrupper i 2030. Indre By rammes altså enormt hårdt i sammenligning med alle øvrige bydele, og dette kan ikke forklares med bydelens aktuelle eller forventede pladsoverskud de kommende år.

Tabel 2. Lukning af børnegrupper, fordelt på bydele

Bydel	Antal børnegrupper, der lukkes	Pladsoverskud (2024)	Procentdel, der lukkes
Indre By	18,5	9	205,56
Amager Vest	10	62	16,13
Amager Øst	8	13	61,54
Bispebjerg	15	21	71,43
Brønshøj	13,5	17	79,41
Nørrebro	16,5	30	55,00

Valby	5	21	23,81
Vanløse	8	13	61,54
Østerbro	12	24	50,00
I alt	106,5		

I tillæg til ovenstående viser kommunens eget data, at kommunen slet ikke lukker de mindst søgte eller lavest belagte dagtilbud. HSU's bestyrelse fik 27. maj aktindsigt i kommunens (sagsnummer 2024-0174660) i et dataudtræk over alle kommunale og selvejende dagtilbud (børnehaver, integrerede institutioner og vuggestuer) beskrevet pba. belægning, økonomi, søgning og kapacitet. Dette data viser følgende:

- Kommunen har IKKE indstillet institutionerne med dårligst søgning og/eller belægning til lukning/nedjustering
  - o Af de 50 institutioner med lavest søgning er 8 indstillet til lukning.
  - o Af de 50 institutioner med lavest belægning er 11 indstillet til lukning.
  - o Af de 50 institutioner med lavest søgning og belægning (summen af de to) er 9 indstillet til lukning.

Venligst

Morten Skov Madsen og Mie Anna Larsen, forældre til en pige i HSU

Høringsvar vedrørende Børne- og Ungdomsudvalgets mulige lukning af Holmens Sogn Udflytterbørnehave

Kære Børne- og Ungdomsudvalg,

Det ser ikke ud til, at man har vurderet kvaliteten af de institutioner, der er udvalgt til lukning. Børnehaver med høj kvalitet har åbenbart ikke været nok til at beskytte dem mod lukning. Dette betyder, at man risikerer at lukke en række institutioner med høj faglig kvalitet, som f.eks. Holmens Sogns Udflytterbørnehave, hvor børnene er i stor trivsel og som forældrene ønsker, mens institutioner af lavere kvalitet og popularitet forbliver åbne. Dette mener vi er en dårlig og uhensigtsmæssig prioritering for vores børns trivsel, da vi har konkrete eksempler på, hvad en stor institution med lavere kvalitet kan gøre ved børn.

Vi er tre forældrepar, der alle uafhængigt af hinanden, har haft vores børn i børnehaven Børnebyen på Christianshavn. Efter omkring 9 måneder tid flyttede vi vores børn til Holmens Sogns Udflytterbørnehave grundet mistriksel. Når vi taler om mistriksel, kan vi blandt andet berette om børn, der næsten uden undtagelse blev paniske og græd hver eneste morgen, når de skulle afleveres i børnehaven. Derudover har vi oplevet skadelig miljø, der kan ligestilles med mobning, som ellers ses i folkeskolen, hvor børn blev ekskluderet og nedgjort af andre. Vi har også set en konstant udskiftning af personale, hvilket gjorde det svært for børnene at knytte sig til deres pædagoger og skabe trygge relationer, som vi ved er essentielt for deres videre udvikling.

Enten blev børnene afleveret til en, for dem, ny voksen, eller de blev afleveret til en voksen fra deres egen stue, som virkede udkørt, uengageret og knap kunne hilse på hverken børnene eller os forældre. Det forekom også, at der var mange dage, hvor der slet ikke var en voksen, der tog imod børnene, hvor børnene blev sat på stuen og selv måtte interagere i samspil med øvrige børn. Voksen kontakten med børnene var mangelfuld eller direkte ikke eksisterende. Derudover var der alt for mange børn på alt for få kvadratmetre både inde på stuerne, fællesrummet samt legepladsen, hvilket skabte en stressende og kaotisk hverdag for både børn og medarbejdere.

Der er lavet flere undersøgelser og projekter om Børns trivsel, læring og udvikling i små og store institutioner (Blandt andet af Lektor i Børnepsykologi og Forsker i Daginstitutioner Grethe Kragh-Müller: [Kragh-Müller, G. & Ringsmose, C. \(2015\)](#)), hvor det fremgår, at der er en række vanskeligheder i dagligdagen i de store institutioner i forhold til at udvikle den pædagogiske kvalitet. I undersøgelserne har man kigget på bl.a. fysiske rammer, relationer, leg og aktiviteter, selvet, socio-emotionel udvikling, opmærksomhed, sprog og kommunikation, børnenes deltagelse og indflydelse samt erfaringsdannelse og kritisk tænkning.

I alle kategorier var konklusionen, at de store institutioner var væsentlig mere udfordret. Undersøgelserne tydeliggjorde, en af de store udfordringer med de store institutioner er bl.a. at når planlægningen af hensyn til strukturen, de fysiske rammer, de mange skiftende personale osv., skulle gennemføres tilgodeså de ikke børnenes behov, men det blev alligevel eksekveret. Hvilket stemmer overens med den oplevelse, vi havde med den store institution, som Børnebyen er. På baggrund af disse undersøgelser, undrer vi os derfor særligt over, hvorfor man vil lukke de små institutioner og udflytterbørnehaver, når der samtidig er planer om at opføre nye store institutioner. Dette står i kontrast til argumentet med børnemangel i København.

Efter flytningen fra Børnebyen har vi været nødsaget til at få terapeuter til at hjælpe vores børn med at bearbejde de traumer, de har oplevet. Holmens Sogns Udflytterbørnehave har været en enorm støtte i denne proces ved at iværksætte de nødvendige tiltag og samarbejde med terapeuterne. Vi har bemærket markante

positive ændringer i vores børns trivsel efter blot kort tid i Holmens Sogns Udflytterbørnehave. De har formået at vende børnenes mistrivsel til stor trivsel og skabt en enorm glæde ved at komme i børnehave hver dag.

Holmens Sogns Udflytterbørnehave er en lille institution, hvilket, sammen med den høje pædagogiske kvalitet, høje antal af uddannede erfarne pædagoger og faste vikarer, gør dem i stand til at rumme alle børn, herunder dem med udfordringer fra dårlige oplevelser i andre institutioner, og hjælpe dem tilbage i trivsel igen igennem stor voksenkontakt. Holmens er et helt eventyrligt sted for børn, hvor de får mulighed for at lære naturen at kende og udforske den, udfolde sig mentalt, kreativt og motorisk, styrke deres selvværd og selvstændighed - og vigtigst af alt, stortrives. Her bliver børnene mødt med omsorg og forståelse, hvilket skaber en tryk, forudsigelse og stimulerende hverdag, hvor hvert barn kan få den opmærksomhed og støtte, de har brug for.

Vi ønsker at understrege den betydning, Holmens har for vores børns trivsel. Hvis Holmens lukker, vil det ikke kun påvirke os som forældre, men især vores børns trivsel og udvikling. Både nu men måske også senere i livet. Derfor beder vi jer om at se, hvor unik en ressource Holmens er for vores børn og samfund. Vi håber oprigtigt, at I vil genoverveje lukningen og fortsætte med at støtte Holmens i dens vigtige arbejde med at forme vores børns fremtid.

De bedste hilsner

Isabella W. Paulsen, Peter Breum, Lea Friis Hartig, Nikolaj Kristensen, Laura Melgaard Glavind og Niels Pedersen

Forældre til 3 Dreng i Holmens Sogns Udflytterbørnehave

Høringsvar vedr. den foreslåede lukning af Holmens Sogns Børnehave

→ Fra forældre til børn i Holmens Sogns Udflytterbørnehave.

Vi har forståelse for kommunens økonomiske puslespil, men er bekymrede for, at I er ved at tage en forkert beslutning!

Vi mener, at Holmens Sogns Udflytterbørnehave har en særlig kulturbærende værdi - både individuelt, lokalt og samfundsmæssigt. Vi mener, at institutionens mangeårige virke og traditioner har værdi i sig selv. Det synes vi er vigtigt at værne om.

Vi vil derfor gerne appellere til en genovervejelse af den foreslåede lukning af institutionen.

Herunder følger fire primære argumenter:

1. Risikofyldt leg, selvstændighed og et forhold til naturen

Som forældre oplever vi, at børnehaven er med til at styrke vores børn selvtillid og livsduelighed. Børnehaven og dens personale giver plads til risikofyldt - og eksperimenterende leg i trygge omgivelser.

Børnehaven har gode klatretræer og prioriterer desuden at tage på cykeltur i skoven med små grupper ad gangen. Enten på børnenes egne cykler - eller børnehavens.

Der er bål hver fredag, hvor børnene inddrages i både madlavning, optænding og vedligeholdelse af bålet.

Børnehaven går af og til en tur til Buresø for at soppe. Børnene besøger "Krokodillegraven", "Heksens hus" eller "Madame Skrald", hvor de selv laver fastelavnskostumer.

→ Alle steder har været en del af børnehavens identitet og fortælling i mere end 30 år.

Selve bygningen og institutionens størrelse understøtter desuden børnenes selvstændighed. Børnene kan fx selv lige snuppe en mad fra deres ekstra-mad, hvis de bliver sultne eller selv løbe ind og fylde en kop med vand, hvis de bliver tørstige uden for frokosttid o. lign.

2. Holmens Kirke som ramme bidrager med kulturhistorisk bevidsthed og tilknytning

Holmens Kirke danner ofte rammen om børnegudstjenester, sang, fastelavn og fællesspisning for de familier, der har lyst. Mange familier fra børnehaven samles i den forbindelse. Kirken lægger desuden lokaler til forældremøder, "velkommen hjem"-fest osv.

3. Lokal forankring og samhørighed

Det giver en lokal samhørighed på tværs af generationer, at børnehavens traditioner er rodfæstede. Børnene møder mennesker i lokalområdet, som kan tale ind i de samme traditioner, ligesom der er flere forældre, der også selv har gået der.

Der afholdes desuden forældrearrangerede arbejdsdage, årlige familieovernatninger i børnehaven, caféer i opsamlingen osv.

→ Vi oplever, at personalet er professionelt bevidste om børnehavens traditioner og børnesyn.

4. Koloni

En af børnehavens originale traditioner er den årlige koloni fra mandag til fredag sidst i juni.

Det er ganske særligt i 2024, at børnehaver tager på koloni. Holmens Sogns Udflytterbørnehave er aldrig holdt op – og det er vi meget glade for!

Børnehaven prioriterer kolonien, fordi det skaber et særligt fællesskab blandt børn og voksne samt en særlig tilknytning til børnehaven, at være afsted sammen.

Historier fra kolonien bliver ved med at dukke op i løbet af året. Børnene kommer pludseligt i tanker om noget, de oplevede osv. For børnene er der en vis magi omkring den tur, ligesom vi hører store skoleelever tale længselsfuldt om dengang de var på koloni med børnehaven.

→ Børnene oplever i høj grad at være en del af et tillidsfuldt og forpligtende fællesskab på sådan en tur. Vi tror på, at det er vigtige erfaringer at have med sig i et socialt bæredygtigt og demokratisk samfund.

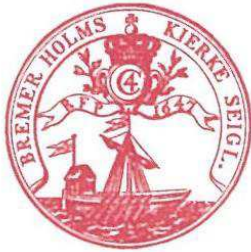
Som forældre oplever vi, at vores børns selvværd og selvtillid vokser helt vildt i den uge. De er inddelt i små sove- og spisegrupper. Hele ugen er bygget op efter den samme model, som kolonien altid har været. Turen til "Verdens ende", butik, strandture, teater fra personalet osv.

Der er desuden et stort forældreengagement ift. at samle penge ind, lave t-shirts til børnene, arrangere "velkommen hjem-fest" osv.

Vi tror på, at steder som Holmens Sogns Udflytterbørnehave er en samfundsgevinst. Vi håber meget, at I vil genoverveje beslutningen.

Med venlig hilsen

Forældrerådet i Holmens Sogns Udflytterbørnehave

MENIGHEDSRÅDET Formanden

Til Børne- og Ungeforvaltningen, Københavns kommune

København, den 2. Juni 2024

Støtteerklæring til Holmens Sogns Udflytterbørnehave

Holmens Kirkes Menighedsråd er bekendt med det hørings svar som Holmens Sogns Udflytterbørnehave agter at fremsende, som svar på meddelelsen om, at Udflytterbørnehaven er på en liste over lukningstruede institutioner i Københavns kommune. Holmens Kirkes Menighedsråd bakker til fulde op om og støtter de synspunkter som er fremført i børnehavens hørings svar.

Særligt vil kirken fremhæve den uhyre vigtige og centrale rolle som udflytterbørnehaven spiller som fødekæde til kirkens liv og aktiviteter.

For Holmens Kirke er børnehaven således en del af den menighedsopbyggende indsats. Samarbejdet mellem børnehaven og Holmens Kirke er vokset gennem de seneste år, og i år udvider vi samarbejdet med særskilte aktiviteter for de større børnehavebørn. De fleste børnehavebørn stifter bekendtskab med Holmens Kirke allerede som helt små, idet mange af børnene bliver døbt i kirken, hvorefter en stor del af børnene fortsætter til babysalmesang i kirken.

For to år siden indledte kirken et nyt tilbud til børnefamilier og bedsteforældre, nemlig kirkerytmik for målgruppen 1-5 år. Tilbuddet er tænkt som opfølgning på babysalmesangen, og børnene fortsætter således direkte over i dette tilbud. Her er sket en stigning i deltagerantallet, og flertallet af stamfamilierne til kirkerytmik er fra Holmens Sogn Udflytterbørnehave.

Endelig er der vores børnefamiliegudstjenester med efterfølgende fællesspisning. Vi har efterhånden flere eksempler på børn, som er fulgtes ad helt fra babysalmesang og til deltagelse i børnefamiliegudstjenesterne, og det er ganske tydeligt, at børnene opfatter kirken som deres egen. Børnegudstjenesterne er blevet en del af børnehavens samlede tilbud til både børn og voksne, og der informeres om arrangementerne via AULA.

Holmens Kirke har afholdt intet mindre end 15 børnegudstjenester i 2023. Her deltog 1656 børn og voksne. Det svarer til 13 pct. af deltagerantallet ift. vores gudstjenester samlet set i 2023. For børnefamiliegudstjenesterne isoleret set, er der sket en stigning i deltagerantallet på 23 pct. ift. 2022. Stigningen skyldes den øgede deltagelse af familier fra Holmens Sogn Udflytterbørnehave. Ligesom kirken er vært ved børnehavens juleafslutning og sommerfest - og forældremøder, personalemøder og bestyrelsesmøder afholdes i kirkens lokaler.

På vegne af Menighedsrådet vil jeg derfor stærkt opfordre til at I i jeres overvejelse og beslutning om lukning af institutioner i kommunen inddrager den særlige rolle og funktion, som en lille udflytterbørnehave har i centrum af København. Både for børnene men også som fødekæde til det menighedsunderstøttende og kulturelle børneliv, som Holmens kirke i samarbejdet med Udflytterbørnehaven er rammen omkring.

Med venlig hilsen

Marie Debora Koch

Formand for menighedsrådet ved Holmens Kirke